

R e v i t a l i z a c e
z á m k u
v e S t a t e n i c í c h

HELENA VAŇKOVÁ
diplomní projekt

REVITALIZACE ZÁMKU VE STATENICÍCH

Bc. Helena Vaňková
diplomní projekt
ateliér Girsá I FA ČVUT I LS 2016/2017

vedoucí práce
prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá
doc. Ing. Michael Rykl, PhD.

OBSAH

Úvod/1
Zadání
Prohlášení

Analýzy/2
Širší vztahy
Obec
Areál

Stavebně historický průzkum/3
Rešerše vztahu domu a zahrady
Analogie
Zámecká zahrada ve Statenicích

Návrh/4
Průvodní zpráva
Koncept
Návrhové řešení

Ú v o d / 1

Toto zadání v sobě pojí dvě témata, zásadní pro budoucnost našeho venkova.

Jednak je to problematika Statenic jako **obce**, která již dávno přestala být vesnicí ale stala se novým typem venkovského osídlení. O tomto druhu venkovské obce literatura mluví jako o Rozvojovém venkovu¹ a pojí s ním typické problémy, které skutečně u Statenic můžeme pozorovat v praxi (viz. níže).

¹ PERLÍN 2010

Druhou problematikou je přístup k zámeckému **areálu**, jenž je jedním z mnoha drobných feudálních sídel tak typických pro náš venkov, která již ovšem pozbyla své původní funkce. Ve snaze o zachování tohoto hodnotného a dnes silně ohroženého souboru staveb se tedy musíme ptát, jaký je současný význam těchto areálů a jaké funkce jim můžeme připsat, abychom zajistili jejich trvalou udržitelnost. Jejich zachování je totiž zásadní pro udržení typického rázu našeho venkova.

jméno a příjmení: Bc. Helena Vaňková
datum narození: 23.7. 1991
akademický rok / semestr: 2016/2017 LS
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15114 Ústav památkové péče
vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá
doc. Ing. Michael Rykl, Ph.D.
téma diplomové práce: Revitalizace zámku ve Statenicích (modul památkové péče)

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Obec Statenice se podobně jako mnoho dalších sídel v zázemí velkých měst potýká s problémy jakými je absence občanské komunity a nedostatek veřejné vybavenosti. Přitom zámecký areál, který byl dříve centrem a těžištěm obce, je nevyužíván a v havarijním stavu. Barokní zámek s hospodářským dvorem, jehož části jsou navíc památkově chráněny, představuje ideální prostory pro umístění pro obec důležitých provozů, které by snad mohly iniciovat tvorbu komunity. Tento projekt si klade za cíl rehabilitovat významnou památku a prověřit jakým způsobem může areál zámku udržitelně naplnit potřeby obce tak, aby byla zhodnocena jeho historická hodnota a architektonická jedinečnost. Diplomová práce modulu památkové péče bude obsahovat rešerši vztahu domu a zahrady statenického zámku a analogických sídel, a z návrhu revitalizace zámeckého areálu. V projektu bude kladen důraz na šetrný přístup ke stavebně rozmanitému historickému objektu a citlivou úpravu prostředí, v němž se nachází, včetně začlenění novostaveb.

2/ Zadání a konkrétně specifikovaný stavební program

1. Část SHP
v návaznosti na téma zámku ve Statenicích bude diplomní část SHP pojata jako
 1. analýza pozůstatků zámecké zahrady při zámku ve Statenicích
 2. srovnávací analogie vztahu zámek – dvůr - cestní síť - terénní morfologie u dostupných příkladů, převážně středočeských s přihlédnutím k odpovědi na otázku, zda zámek a zahradní úpravy jsou současné či odlišného stáří
2. Část návrhová
Návrh bude zahrnovat nové využití budovy zámku, hospodářských staveb, plochy dvora, sadu a zahrady. Při tvorbě návrhu bude brán zřetel především na výsledky stavebně historického průzkumu a rešerše zpracovávané v rámci diplomního semináře. Při řešení rehabilitace bude zachována, respektive akcentována historická celistvost areálu komponováním novostaveb v historických stopách zaniklých či těžce poškozených hospodářských budov (soudobý, ale kontextuální architektonický koncept). Pro obnovu terasových zahrad bude využito znalostí z SHP (návaznost na principy barokních zahrad).

Stavební program:

Hlavní náplní areálu bude vytvoření nového centra občanské vybavenosti. V budově zámku bude umístěn obecní úřad, knihovna, drobná expozice o historii zámku, pivovar, který zde historicky býval, restaurace a bude obnovena kaple. Do budov hospodářského dvora a novostaveb ve stopě zaniklých

objektů budou umístěny mateřská školka, komunitní centrum, bydlení, kavárna a případně drobné provozy obchodní vybavenosti. Dále bude revitalizováno okolí zámku zahrnující dvůr, zámeckou zahradu a sad.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

3. Část SHP
Text, rešerše, dokumentace, prezentace na výkresech i v portfoliu
4. Část návrhová
Výkres širších urbanistických vztahů (1:10000 - 1:25 000), urbanistická koncepce, návrhová situace v měřítku (1:500 – 1:1000), půdorysy, řezy, pohledy (1:100 – 1:250), půdorysy s vyznačením stavebních úprav, vybrané architektonické detaily (1:10 – 1:20). Diplomová práce bude obsahovat vizualizace (exteriéru a interiéru, cca šest záběrů), průvodní zprávu v obvyklém členění a rozsahu (zadání, širší vztahy, stavební program, kapacity a provozy, technická infrastruktura, architektonické a konstrukční řešení). Veškeré části diplomního projektu budou odevzdány dle dané vyhlášky, tj. portfolio dva výtisky, CD s projektem, prohlášení diplomanta, zadání, plachty ve formátu A1 na výstavu diplomových prací.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu

Fyzický model celého dvora (1:100 – 1:500)
Veškeré části diplomního projektu budou odevzdány dle dané vyhlášky, tj. portfolio ve formátu A4 dva výtisky, CD s projektem, prohlášení diplomanta, zadání, plachty ve formátu A1 na výstavu diplomových prací.

Datum a podpis studenta

20.2.2017 Vaňková

Datum a podpis vedoucího DP

20.2.17

Datum a podpis děkana FA ČVUT

15.4. 2017

registrováno studijním oddělením dne

20.2.17

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Helena Vaňková
AR 2016/2017, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) REVITALIZACE ZÁMKU VE STATENICÍCH (modul památkové péče)

(AJ) REVITALISATION OF THE CHATEAU IN STATENICE

JAZYK PRÁCE:

Vedoucí práce:	prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá doc. Ing. Michael Rykl, PhD.	Ústav: 15114 Ústav památkové péče
Oponent práce:	Ing. arch. Karel Kuča	
Klíčová slova (česká):	zámek, areál, společenství, pospolitost, venkov, revitalizace, dostavba	
Anotace (česká):	Obec Statenice se podobně jako mnoho dalších sídel v zázemí velkých měst potýká s problémy jakými je absence občanské komunity a nedostatek veřejné vybavenosti. Přitom zámecký areál, který byl dříve centrem a těžištěm obce, je nevyužíván a v havarijním stavu. Barokní zámek s hospodářským dvorem, jehož části jsou navíc památkově chráněny, představuje ideální prostory pro umístění pro obec důležitých provozů, které by snad mohly iniciovat tvorbu komunity. Tento projekt si klade za cíl rehabilitovat významnou památku a prověřit jakým způsobem může areál zámku udržitelně naplnit potřeby obce tak, aby byla zhodnocena jeho historická hodnota a architektonická jedinečnost.	
Anotace (anglická):	Municipality Statenice, like many other settlements in the surrounding of large cities, has big problems concerning the absence of a civil community and a lack of public facilities. At the same time, the chateau complex, which was formerly the centre and key point of the village, is not used any more and became a ruin. A baroque chateau with a farmstead, some parts of which are on the list of our culture heritage, represents an ideal venue for activities vital for the community, that could potentially stimulate community establishment. This project aims to rehabilitate a valuable monument and harness its potential, to meet in a sustainable way the needs of the community provided that historical value and architectural uniqueness of the complex shall be preserved.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 2015/2017

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

A n a l ý z y / 2

vypracováno ve spolupráci s Adamem Pokorným

Obec Statenice

se nachází v okrese Praha-západ, přibližně 11 km od centra Prahy a 7 km od ruzyňského letiště. Svou polohou Statenice navazují na přírodní rezervaci Údolí Únětického potoka, která se nachází mezi Úněticemi a Roztokami, kde pokračuje další přírodní rezervací: Roztocký háj-Tiché údolí. Tento významný krajinářský celek je tvořen údolní nivou potoka a okolními skalnatými svahy. Koridor není zajímavý pouze z přírodního hlediska ale i kulturně. Postupně totiž prochází od Středočeského muzea v Roztokách, přes Tiché údolí, až po Únětický pivovar.

Sčítání obyvatel k roku 2016 uvádí, že ve Statenicích žije 1 411 obyvatel, přičemž v roce 2001 to bylo jenom 663 a prognóza připravovaného územního plánu odhaduje, že v roce 2040 bude ve Statenicích se vši pravděpodobností žít cca 3500 obyvatel, maximálně dokonce 4700¹. Tento příliv je způsobený především existencí dvou velkých developpmentů, které Statenice obklopují: na severu areál Boušovský a na jihu areál Jabloňový sad. Pro Boušovský areál je již v dnešní době vydáno stavební povolení pro 59 rodinných domů.

V reakci na radikální změnu situace českého venkova po 2. sv. válce pracuje Radim Perlín na nové klasifikaci venkovských obcí, které se od sebe po ztrátě silného jednotícího faktoru v podobě zemědělství začínají čím dál tím více odlišovat.² Tato klasifikace je pro nás velmi aktuální, protože je na první pohled jasné, že Statenice již dávno nejsou typickou vesnicí, ale sídlem, které Perlín řadí do kategorie tzv. Rozvojového venkova. Svou klasifikací nám pomáhá osvětlit problémy a skutečnosti,

¹ <http://www.statenice.cz/navrh-uzemniho-planu-statenice-k-verejnemu-projednani/>

² Perlín 2010

které by se snad na první pohled mohly jevit jako vlastní pouze Statenicím, ale vpravdě jsou typické pro celou tuto skupinu obcí v zázemí velkých center.

Problémem stejně jako silou těchto obcí je jednoznačně velká migrace (jejíž existence ve Statenicích byla ilustrována na razantně se měnících počtech obyvatel). Ta zapřičiňuje, že je v těchto oblastech téměř nerostoucí průměrný věk, jedny z nejvyšších hodnot indexu vzdělanosti a nejnižší míry nezaměstnanosti (v rámci Perlínovy klasifikace)³. Tyto oblasti jsou velmi dobře dostupné a jsou v posledních letech populačně nejvíce rostoucím územím ČR⁴. Co se lidských zdrojů a hospodářských aktivit týče, jejich rozvojový potenciál je velmi vysoký.⁵ Odvrácenou stranou těchto pozitiv je ovšem absence sociálních aktivit a komunity, což je kromě zmíněné migrace způsobeno také tím, že většina obyvatel vyjíždí z obce za prací do přilehlých center a tráví i svůj volný čas především mimo obec.

Výše uvedené je přesně problémem Statenic, a to tak výrazným, že je reflektován i připravovaným územním plánem. V obci je navíc naprostý nedostatek občanské vybavenosti, což problému jen napomáhá.

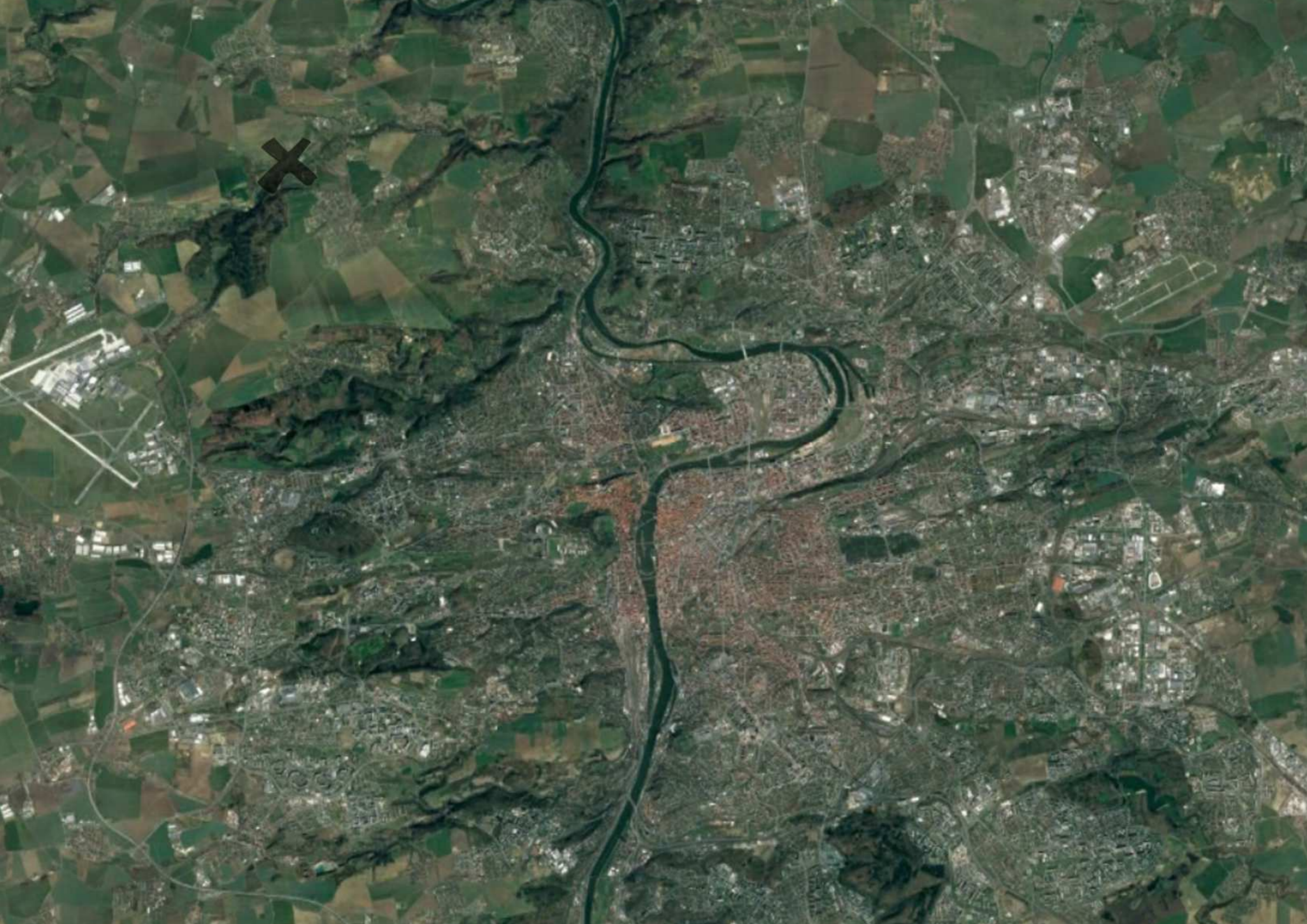
Mezi hodnoty Statenic patří kromě těch přírodních (niva Únětického potoka), také ty kulturní, především areál statenického zámku, jehož části (zámek, sýpka a část opevnění) jsou nemovitými kulturními památkami. Tento areál je v dnešní době bohužel v havarijním stavu a uzavřen veřejnosti, místo toho aby plnil svou historickou funkci centra obce, v dnešní době tak postrádanou.

³ Pospěch a kol. 2014, 80

⁴ Ibid.

⁵ Perlín 2010, 178

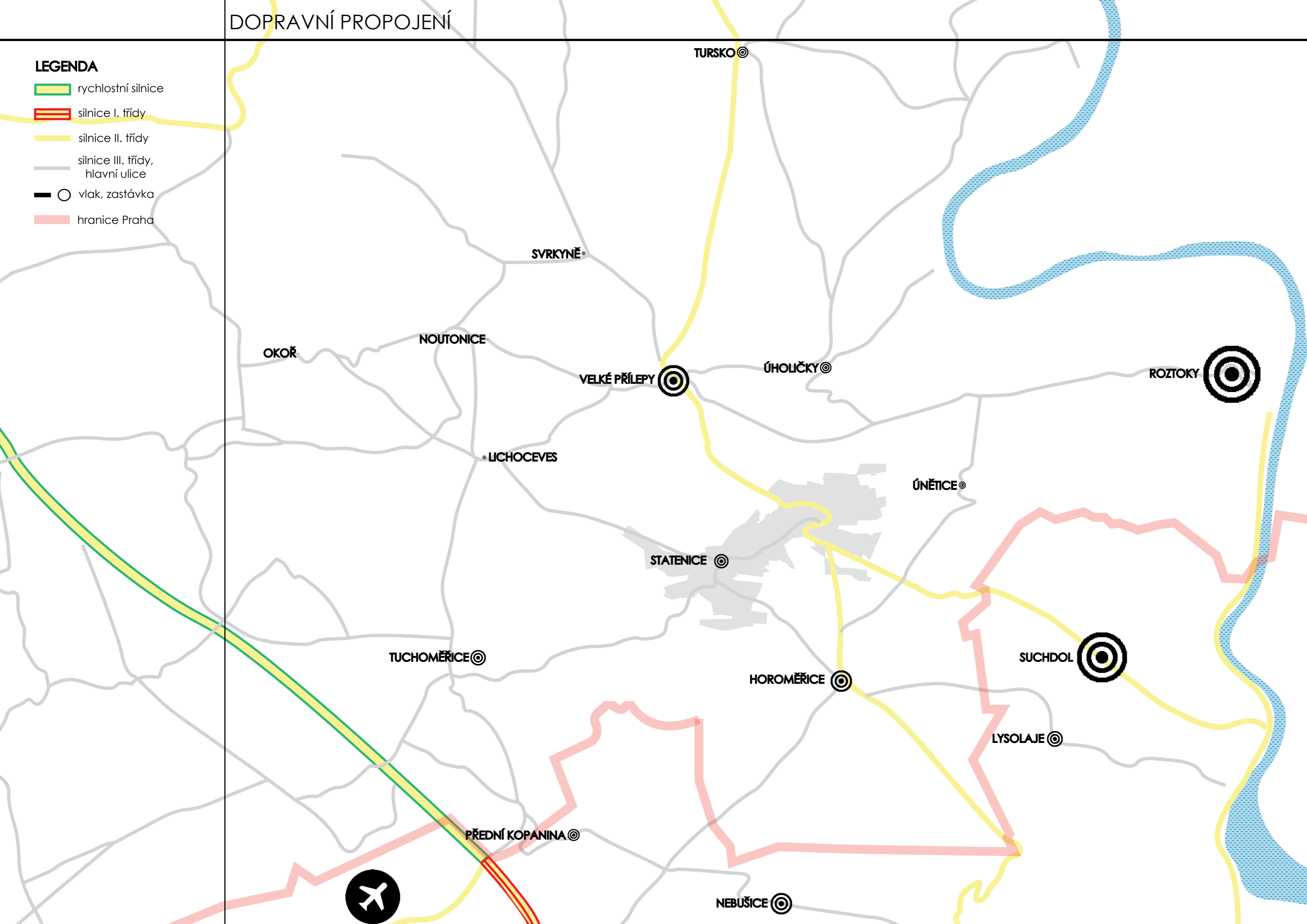
Š i r š í v z t a h y

DOPRAVNÍ PROPOJENÍ

LEGENDA

- rychlostní silnice
- silnice I. třídy
- silnice II. třídy
- silnice III. třídy,
hlavní ulice
- vlak, zastávka
- hranice Praha

TURSKO

SVRKYNĚ

OKOŘ

NOUTONICE

VELKÉ PŘÍLEPY

ÚHOLIČKY

ROZTOKY

LICHOCEVES

ÚNĚTICE

STATENICE

TUCHOMĚŘICE

HOROMĚŘICE

SUCHDOL

LYSOLAJE

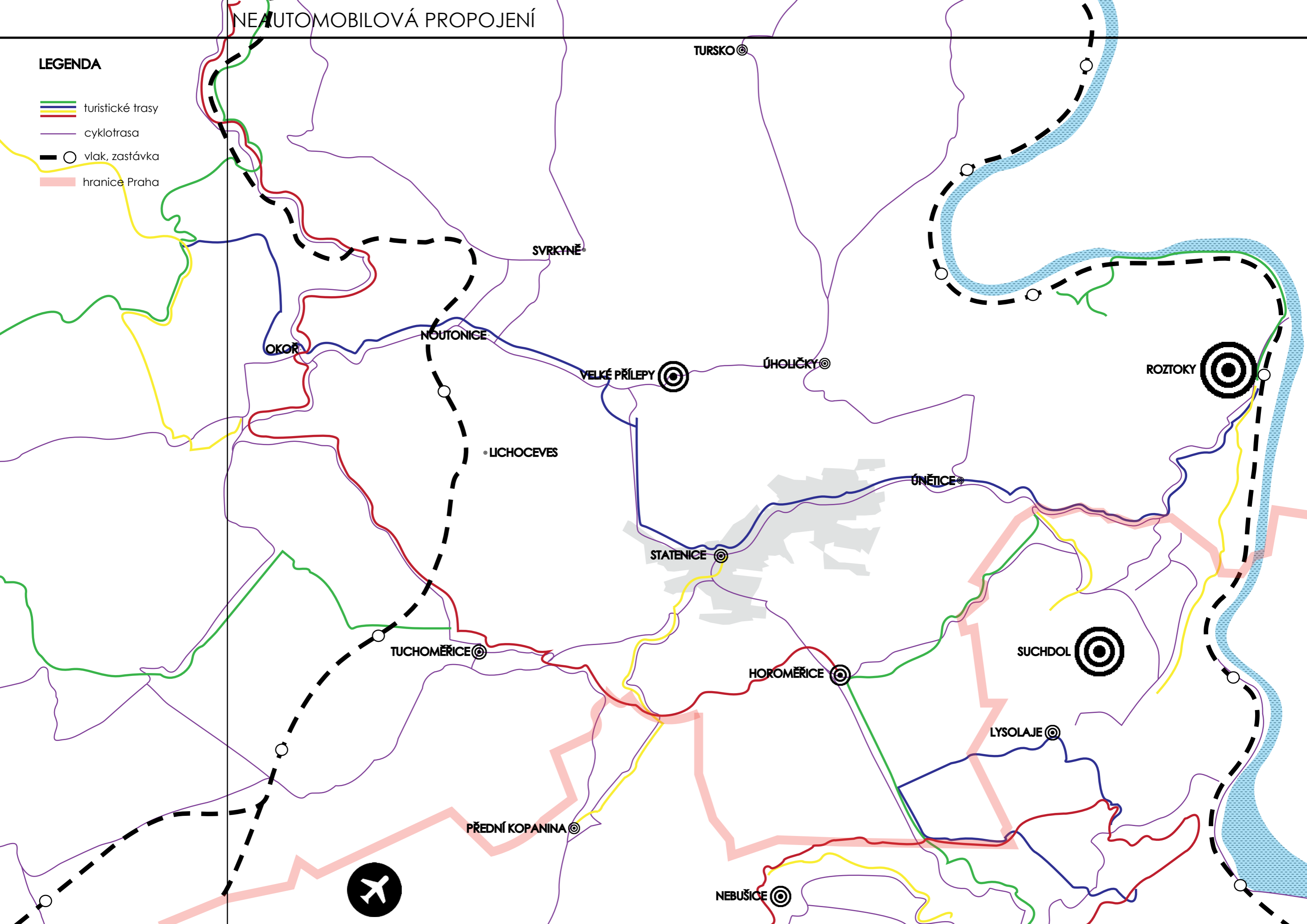
PŘEDNÍ KOPANINA

NEBUŠICE

NEAUTOMOBILOVÁ PROPOJENÍ

LEGENDA

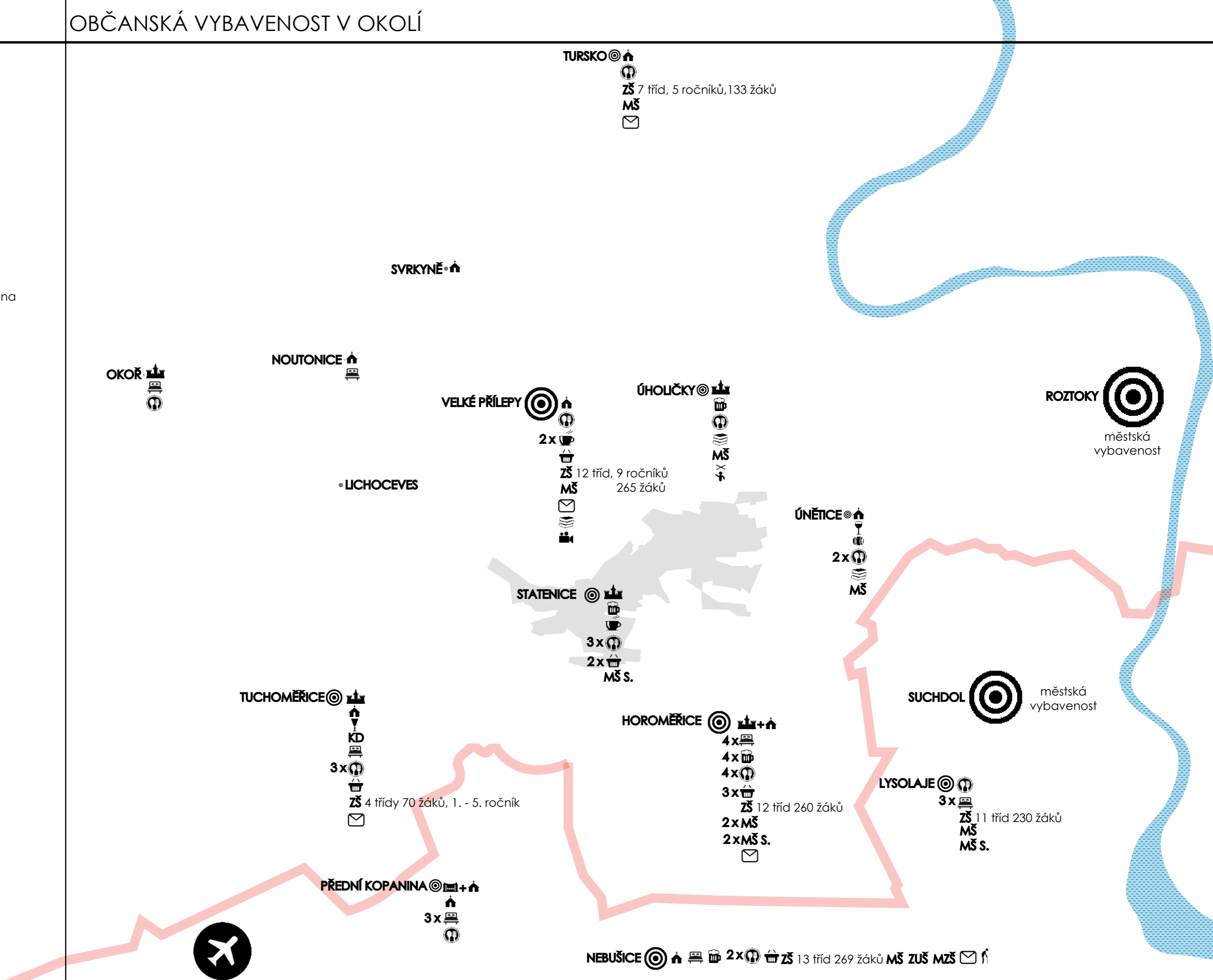
- turistické trasy
- cyklotrasa
- vlak, zastávka
- hranice Praha

OBČANSKÁ VYBAVENOST V OKOLÍ

LEGENDA

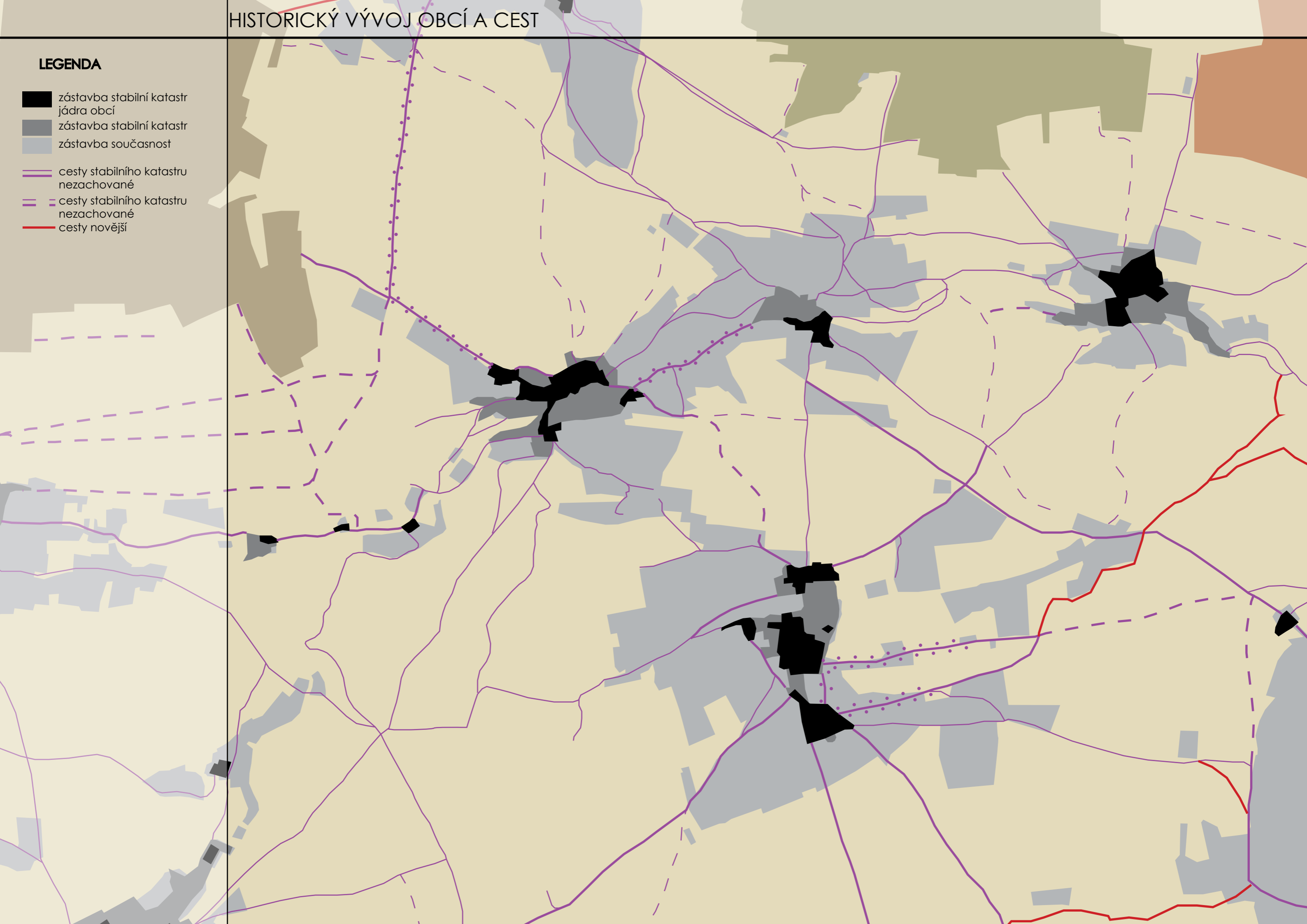
- kostel, kaple
- restaurace
- kavárna
- obchod
- ZŠ základní škola
- MŠ mateřská škola
- pošta
- knihovna
- kino
- zámek, hrad, zřícenina
- ubytování
- hospoda
- divadlo
- KD kulturní dům
- husův sbor
- jezuitský dvůr
- dům pro seniory
- vinný sklep
- pivovar
- hranice Praha

HISTORICKÝ VÝVOJ OBCÍ A CEST

LEGENDA

- zástavba stabilní katastr
jádra obcí
- zástavba stabilní katastr
- zástavba současnost
- cesty stabilního katastru
nezachované
- - - cesty stabilního katastru
nezachované
- cesty novější

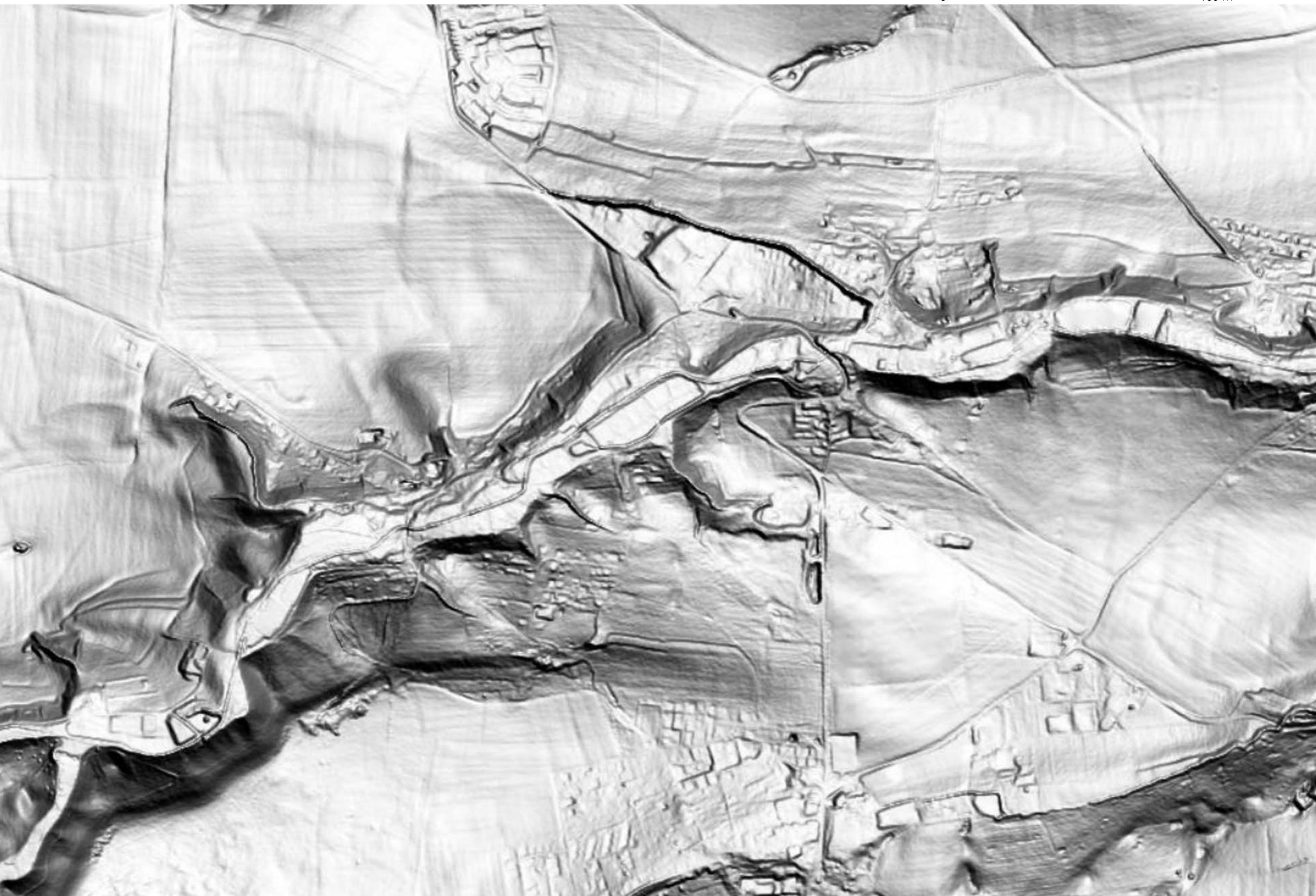
O b e c

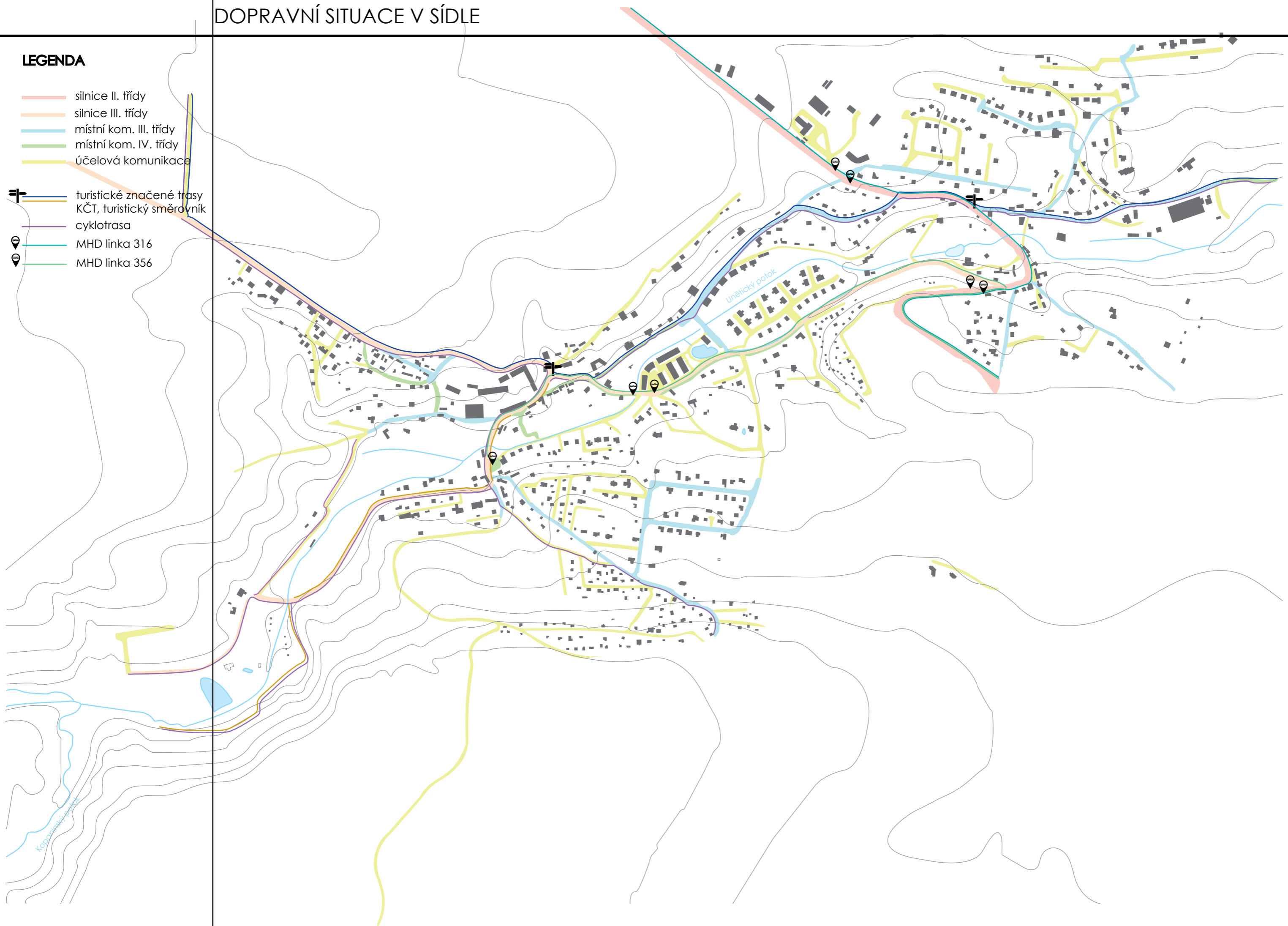

DOPRAVNÍ SITUACE V SÍDLE

LEGENDA

- silnice II. třídy
- silnice III. třídy
- místní kom. III. třídy
- místní kom. IV. třídy
- účelová komunikace
- turistické značené trasy
KČT, turistický směrovník
- cyklotrasa
- MHD linka 316
- MHD linka 356

VEŘEJNÉ PROSTORY A BUDOVY

LEGENDA

Budovy

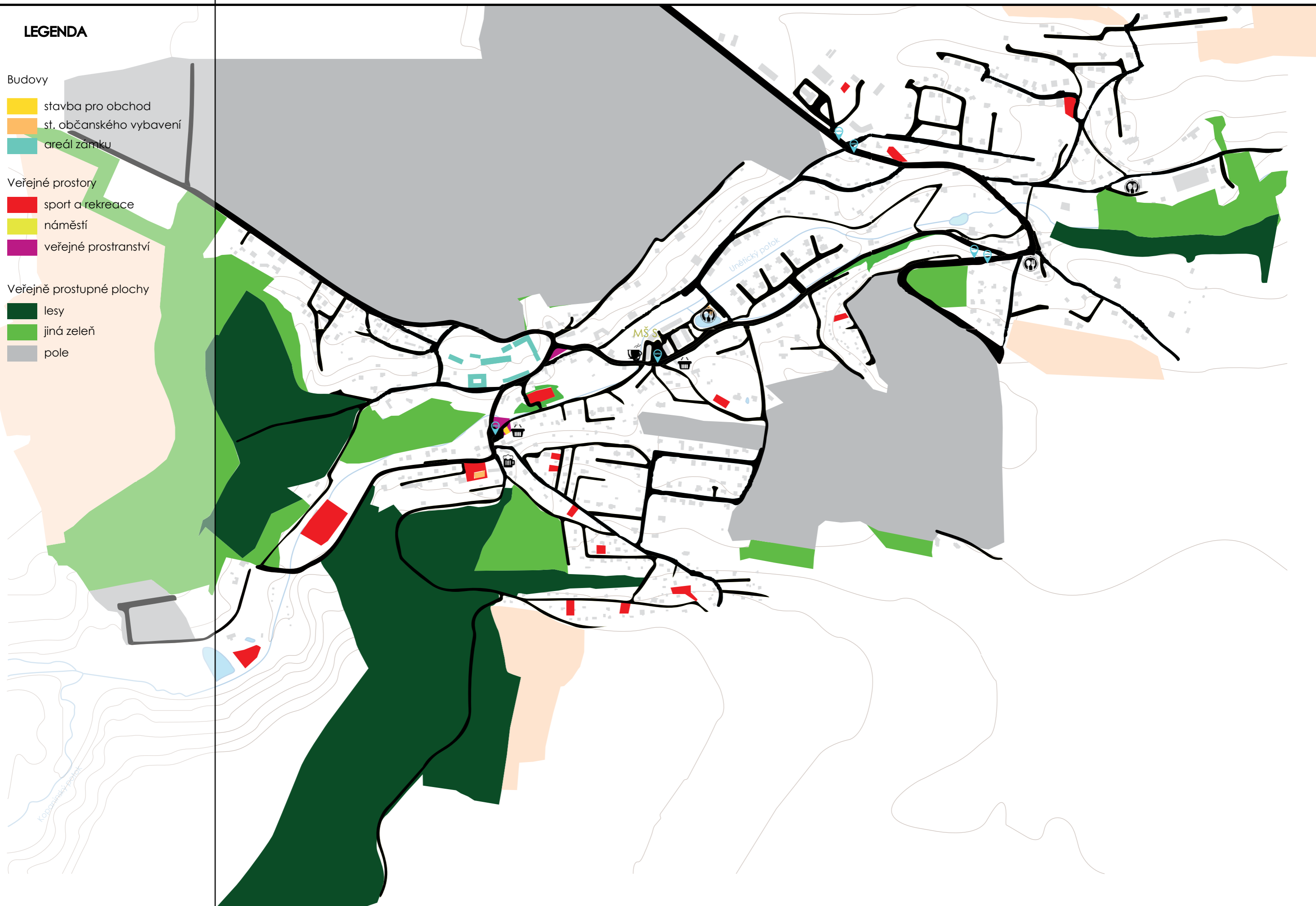
- stavba pro obchod
- st. občanského vybavení
- areál zámku

Veřejné prostory

- sport a rekreace
- náměstí
- veřejné prostranství

Veřejně přístupné plochy

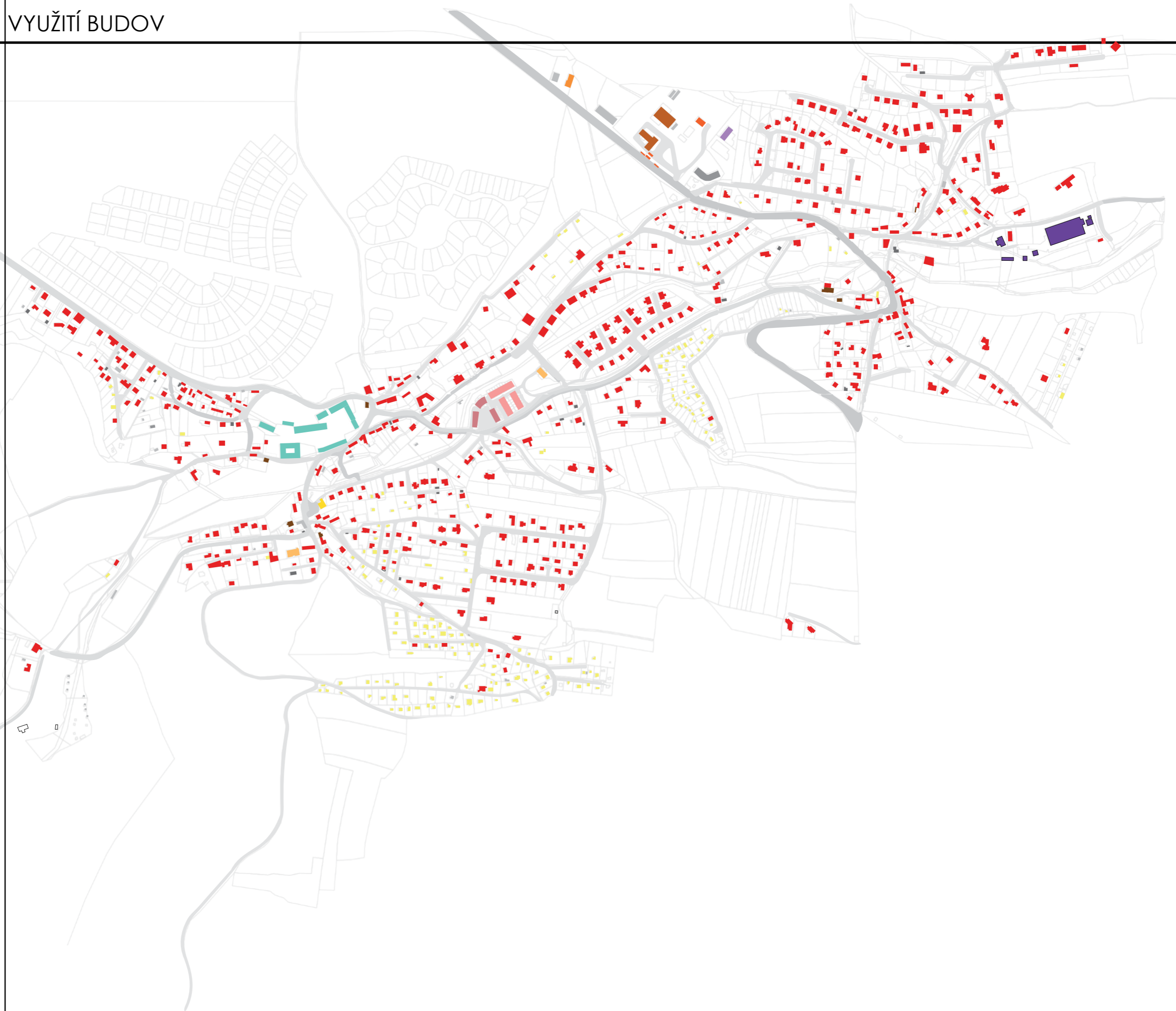
- lesy
- jiná zeleň
- pole

VYUŽITÍ BUDOV

LEGENDA

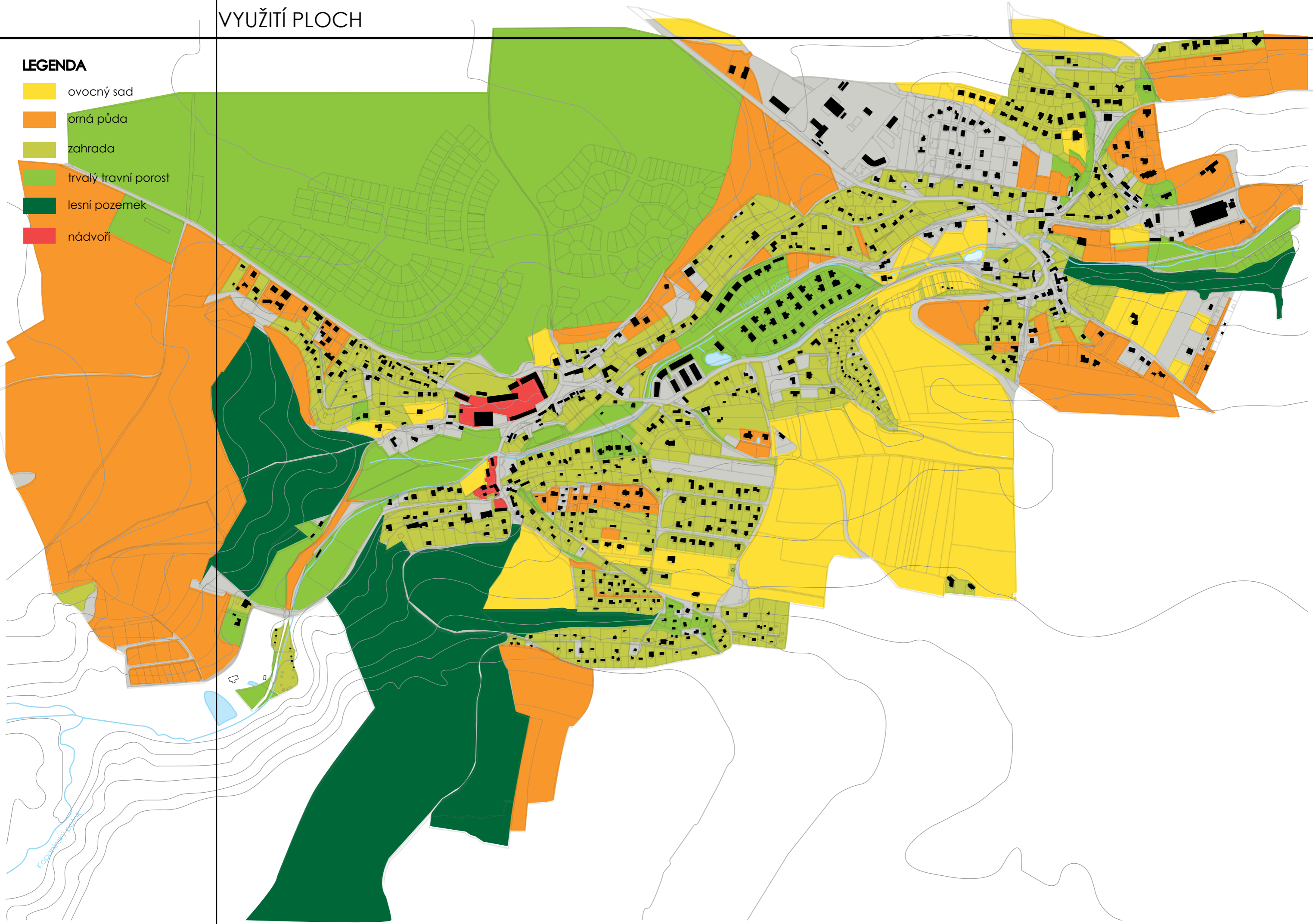
- rodinný dům
- bytový dům
- řadový dům
- stavba pro rod. rekreaci
- garáž
- jiná stavba
- stavba pro obchod
- st. občanského vybavení
- areál zámku
- zemědělská stavba
- průmyslový objekt
- st. pro výrobu a sklad
- víceúčelová stavba
- st. technického vybavení
- st. pro administrativu

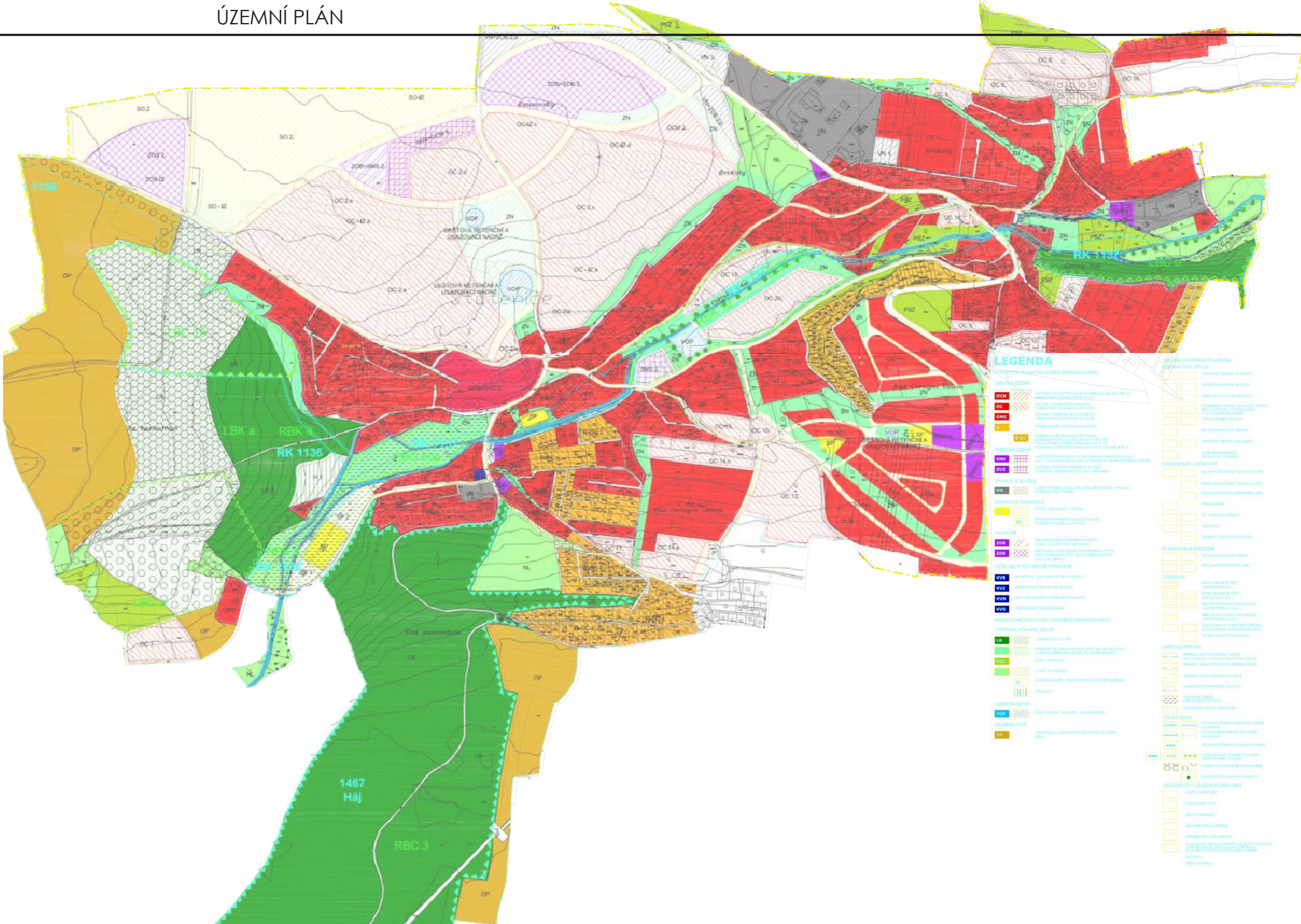
VYUŽITÍ PLOCH

LEGENDA

- ovocný sad
- orná půda
- zahrada
- trvalý travní porost
- lesní pozemek
- nádvoří

ÚZEMNÍ PLÁN

LEGENDA

OBVYTLÁ ÚZEMÍ	OBVYTLÁ ÚZEMÍ (DOPLNĚNÍ)	STAVBA INFRASTRUKTURA	STAVBA INFRASTRUKTURA
OCM 1	OCM 2	OK 1	OK 2
OCM 3	OCM 4	OK 3	OK 4
OCM 5	OCM 6	OK 5	OK 6
OCM 7	OCM 8	OK 7	OK 8
OCM 9	OCM 10	OK 9	OK 10
OCM 11	OCM 12	OK 11	OK 12
OCM 13	OCM 14	OK 13	OK 14
OCM 15	OCM 16	OK 15	OK 16
OCM 17	OCM 18	OK 17	OK 18
OCM 19	OCM 20	OK 19	OK 20
OCM 21	OCM 22	OK 21	OK 22
OCM 23	OCM 24	OK 23	OK 24
OCM 25	OCM 26	OK 25	OK 26
OCM 27	OCM 28	OK 27	OK 28
OCM 29	OCM 30	OK 29	OK 30
OCM 31	OCM 32	OK 31	OK 32
OCM 33	OCM 34	OK 33	OK 34
OCM 35	OCM 36	OK 35	OK 36
OCM 37	OCM 38	OK 37	OK 38
OCM 39	OCM 40	OK 39	OK 40
OCM 41	OCM 42	OK 41	OK 42
OCM 43	OCM 44	OK 43	OK 44
OCM 45	OCM 46	OK 45	OK 46
OCM 47	OCM 48	OK 47	OK 48
OCM 49	OCM 50	OK 49	OK 50
OCM 51	OCM 52	OK 51	OK 52
OCM 53	OCM 54	OK 53	OK 54
OCM 55	OCM 56	OK 55	OK 56
OCM 57	OCM 58	OK 57	OK 58
OCM 59	OCM 60	OK 59	OK 60
OCM 61	OCM 62	OK 61	OK 62
OCM 63	OCM 64	OK 63	OK 64
OCM 65	OCM 66	OK 65	OK 66
OCM 67	OCM 68	OK 67	OK 68
OCM 69	OCM 70	OK 69	OK 70
OCM 71	OCM 72	OK 71	OK 72
OCM 73	OCM 74	OK 73	OK 74
OCM 75	OCM 76	OK 75	OK 76
OCM 77	OCM 78	OK 77	OK 78
OCM 79	OCM 80	OK 79	OK 80
OCM 81	OCM 82	OK 81	OK 82
OCM 83	OCM 84	OK 83	OK 84
OCM 85	OCM 86	OK 85	OK 86
OCM 87	OCM 88	OK 87	OK 88
OCM 89	OCM 90	OK 89	OK 90
OCM 91	OCM 92	OK 91	OK 92
OCM 93	OCM 94	OK 93	OK 94
OCM 95	OCM 96	OK 95	OK 96
OCM 97	OCM 98	OK 97	OK 98
OCM 99	OCM 100	OK 99	OK 100

LIMITY V ÚZEMÍ DLE ÚP

LEGENDA

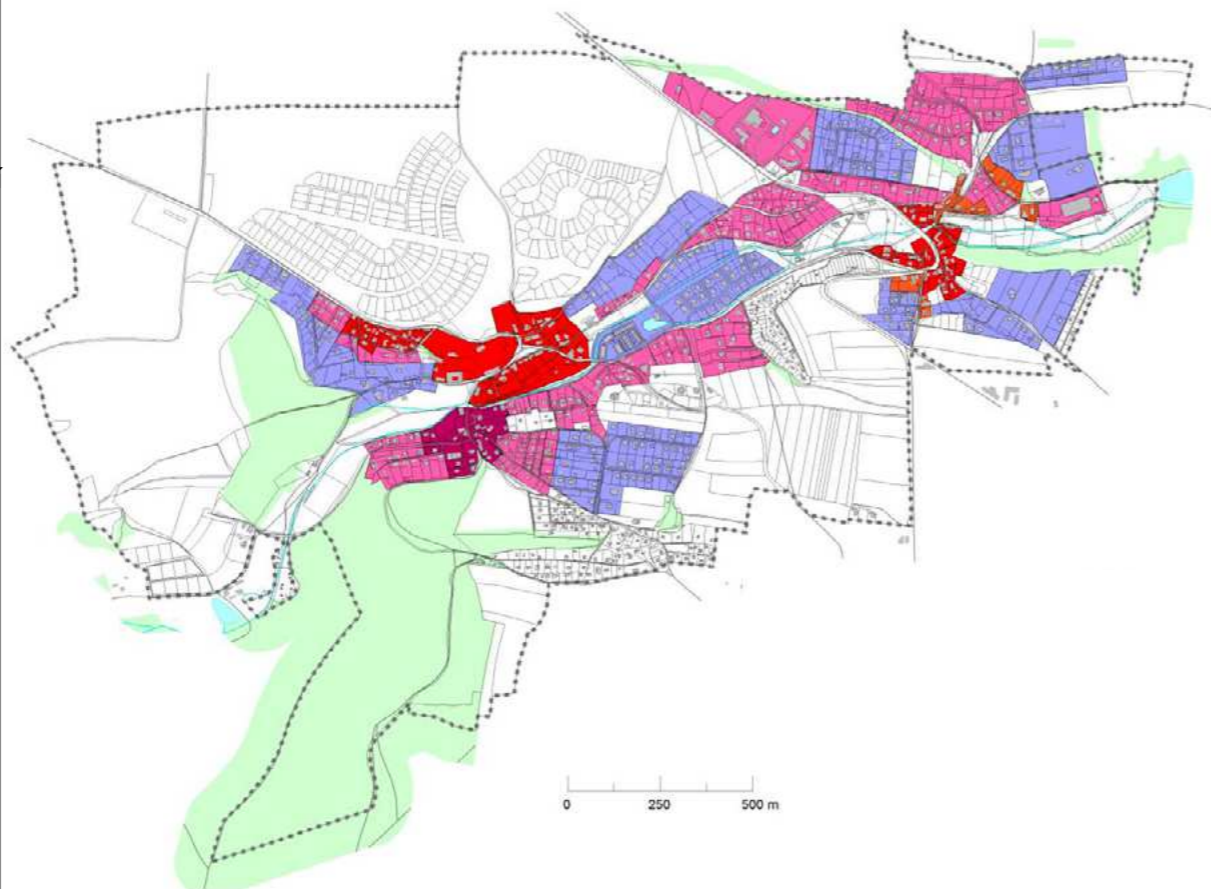
- ochranné pásmo vodního zdroje
- nemovitá kulturní památka
- ▨ archeologické nálezy
- ochranné pásmo elektrického vedení
- ⋯ ochranné pásmo VTL plynoměru
- ochranné pásmo lesa
- zastavěné území
- zastavitelé území

DEMOGRAFICKÉ POMĚRY

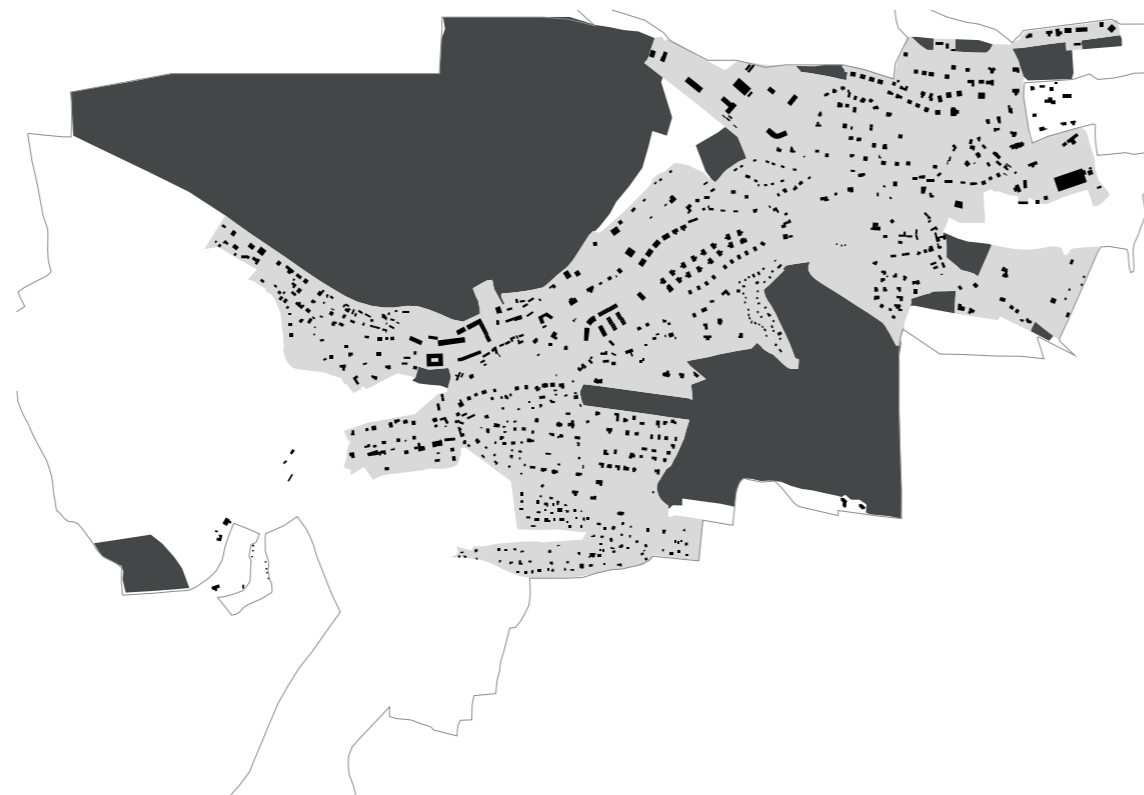
ETAPY ROZVOJE

- historické jádro, částečně přestavěno do poloviny XX. st.
- historické jádro
- zástavba do poloviny XX. století
- zástavba do 90. let XX. století
- zástavba po 90. let XX. století
- nestanoveno

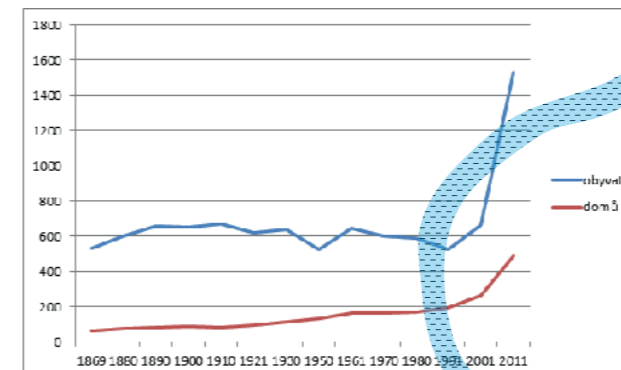
PLÁNOVANÝ ROZVOJ dle projednaného ÚP

- zastavěné území
- zastavitelné území
- nezastavitelné území

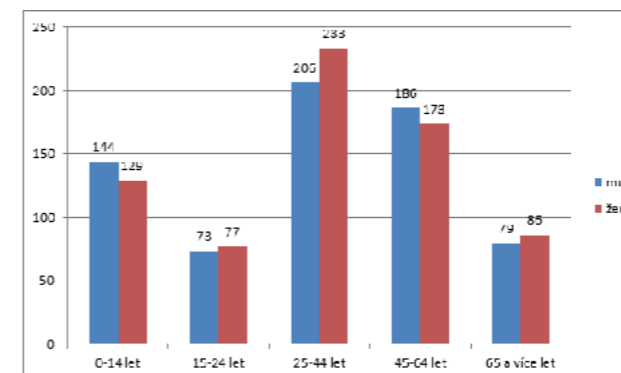
Počet obyvatel obce Státnice k 31. 12. 2011 (Zdroj: ČSÚ, SLBD 2011)

Sčítání v roce	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Počet obyvatel	533	603	658	648	667	618	638	527	647	602	591	524	663	1533
Počet domů	66	75	80	88	83	93	114	135	162	166	171	192	264	490

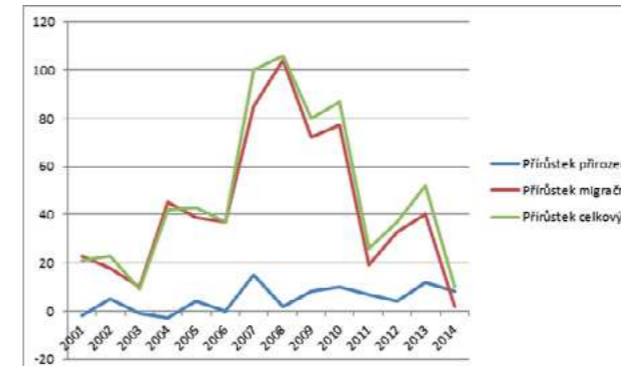

Věková struktura obyvatelstva v Státnicích k 31.12.2014 (ČSÚ 2016)

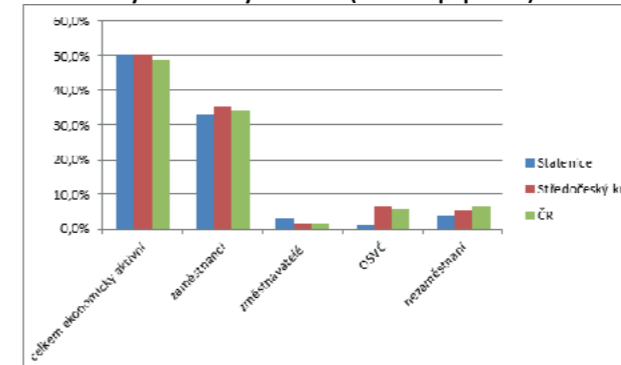
	Počet trvale bydlících obyvatel k 31.12.2014	Počet obyvatel ve věku				
		0-14 let	15-24 let	25-44 let	45-64 let	65 a více let
Celkem	1386	273	150	439	359	165
Muži	688	144	73	206	186	79
Ženy	698	129	77	233	173	86

Pohyb obyvatelstva ve Státnicích od roku 2001 do roku 2014

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (% z celé populace)

SPECIFIKA MÍSTA

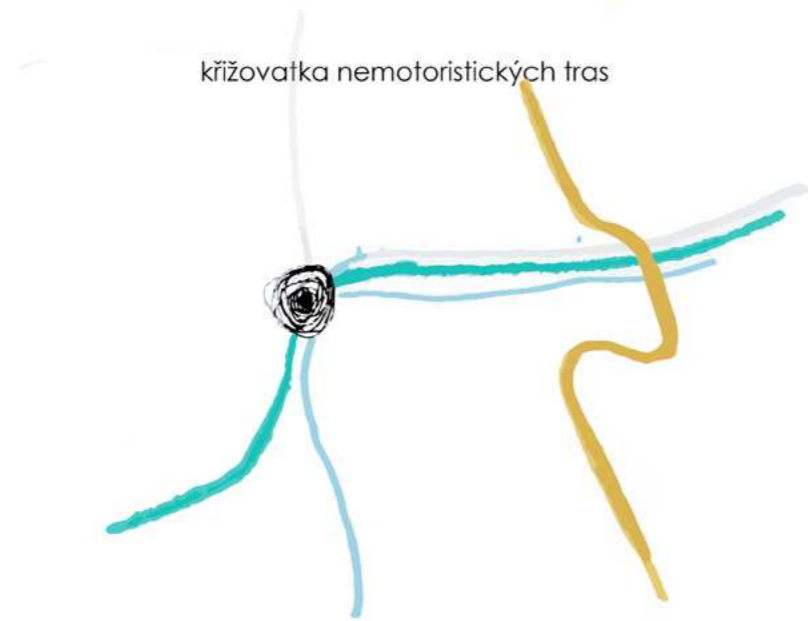
výhodná poloha mimo hlavní dopravní tah

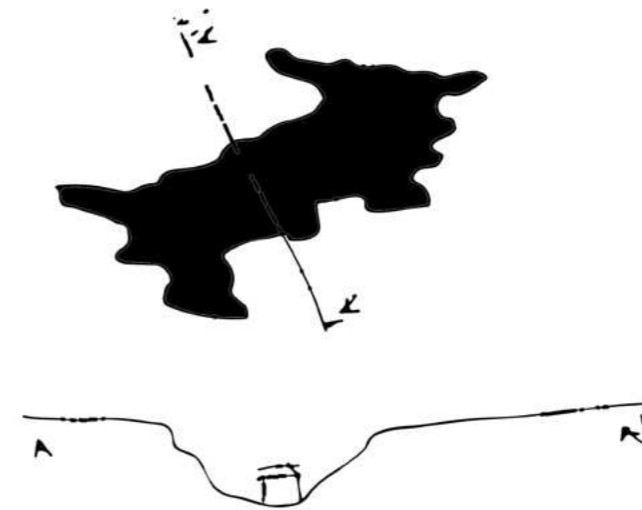
blízkost centrům

křižovatka nemotoristických tras

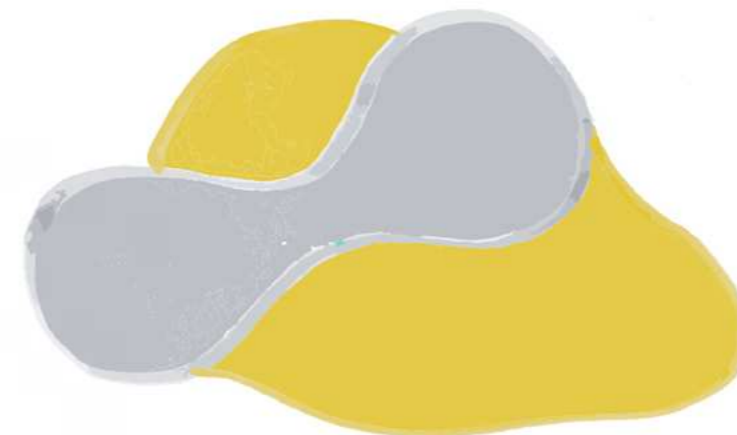
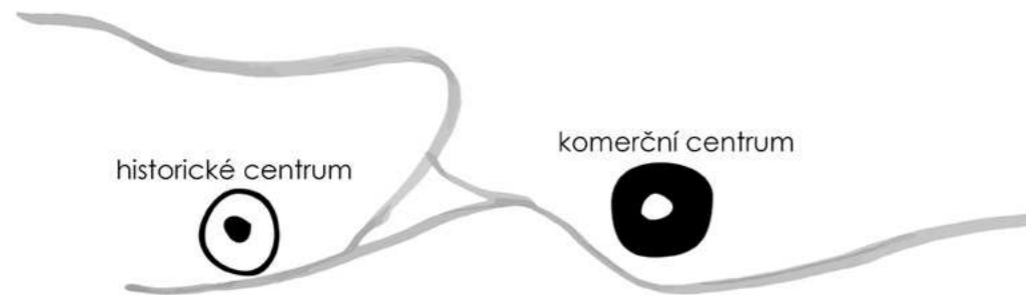

specifická poloha v terénu

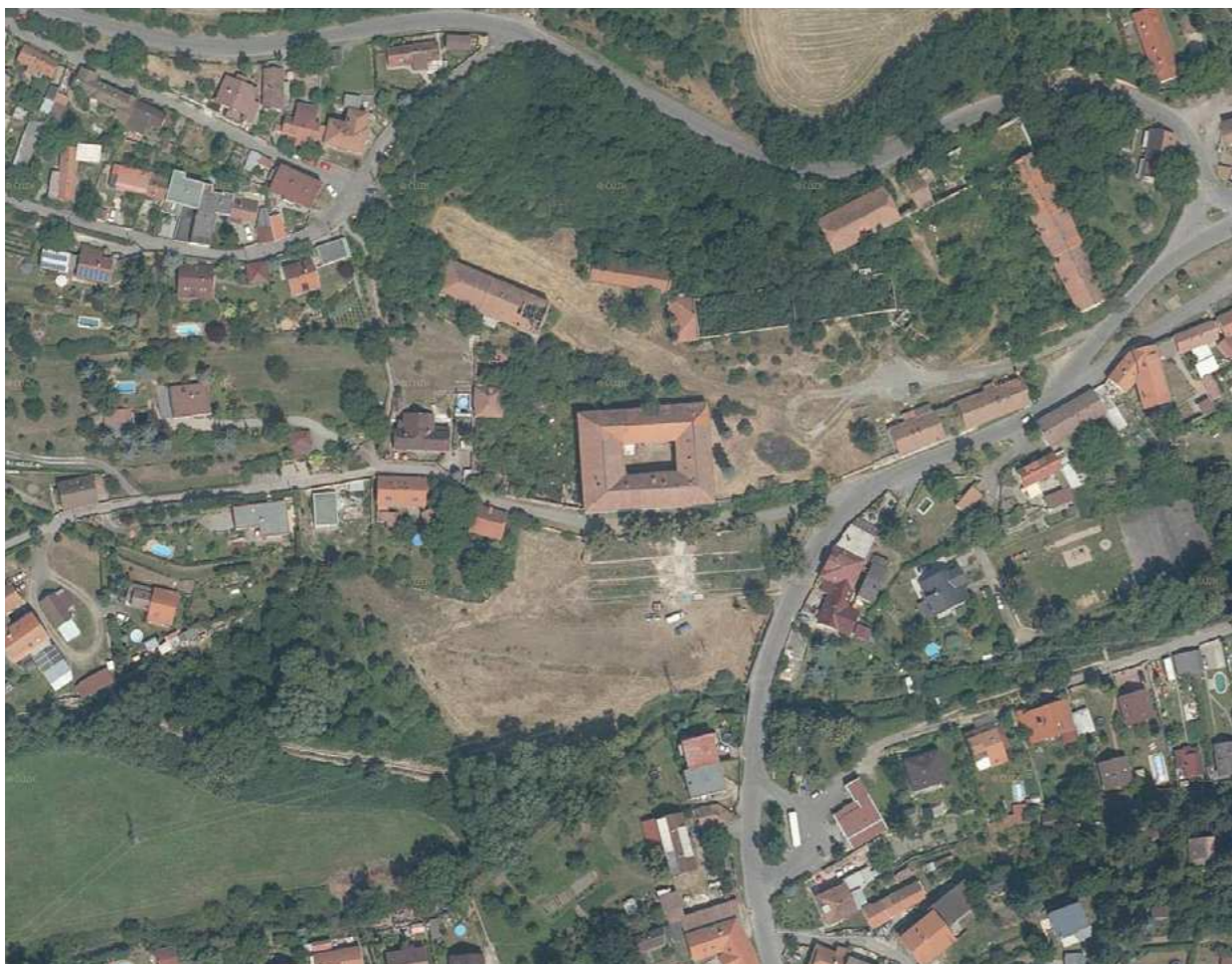
nové komerční centrum - funguje ale nevytváří pospolitost
historické centrum - nefunguje občansky

plánovaný 100% nárůst obyvatelstva

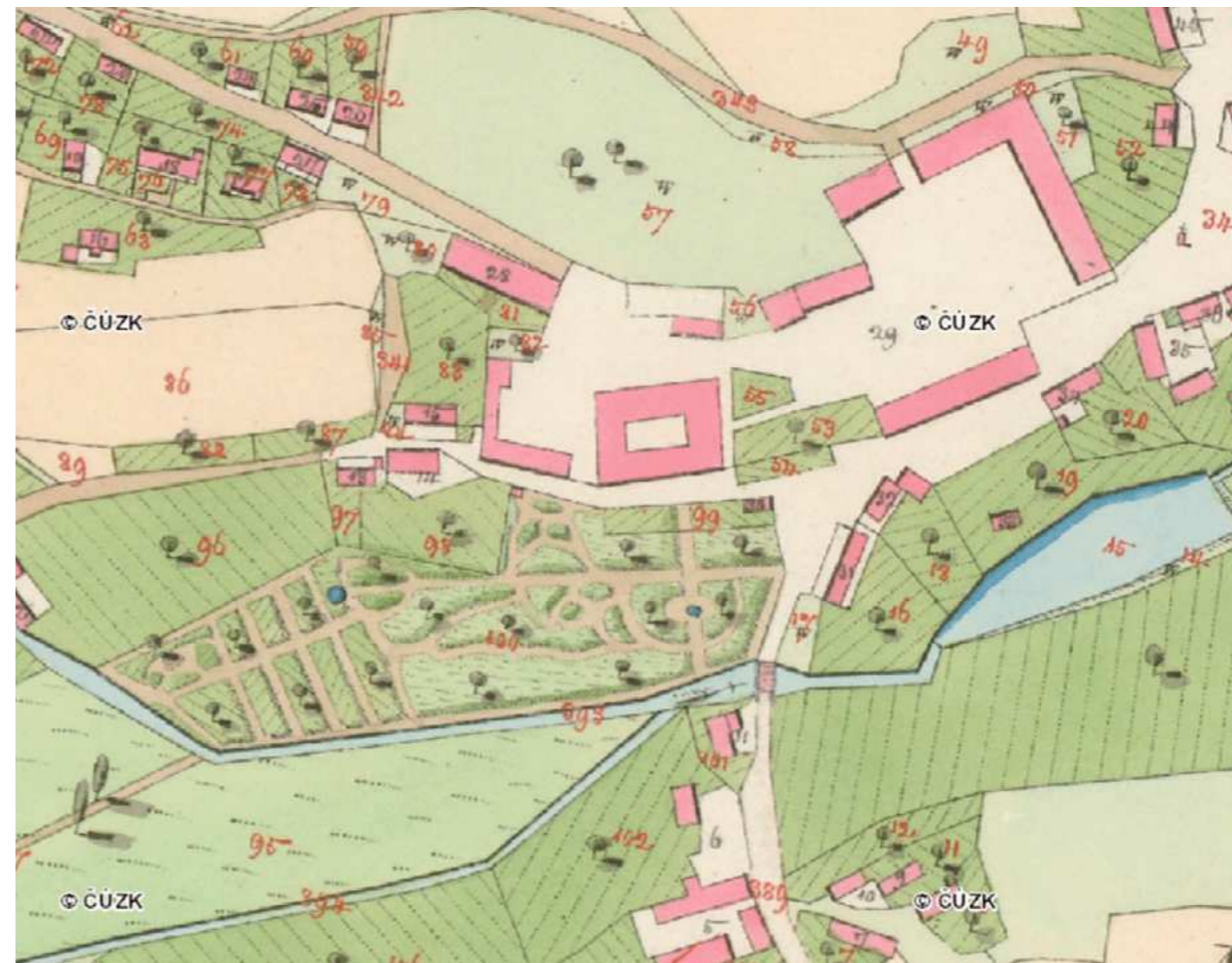

A r e á l

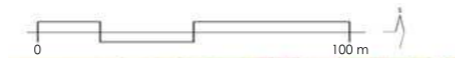
SOUČASNÉ ORTOFOTO

INDIKAČNÍ SKICA STABILNÍHO KATASTRU

ORTOFOTO 1950

ČÍSAŘSKÝ OTISK STABILNÍHO KATASTRU

ZÁMECKÝ AREÁL

LEGENDA

- 1 zámek - 3. čtvrtina 17. stol.
- 2 správcovský dům - 1. pol. 19. stol.
- 3 jižní obytné stavení - 1. pol. 19. stol.
- 4 východní stodola - 1. pol. 19. stol.
- 5 východní chlév - 1. pol. 20. stol.
- 6 severovýchodní stodola, obytný domek - poč. 20. stol.
- 7 barokní brána - 18. stol.
- 8 severovýchodní sýpka - 18. stol.
- 9 střední stáj, chlév - poslední třetina 19. stol.
- 10 severní kůlny - 20. stol.
- 11 kůlna - 1. pol. 20. stol.
- 12 západné obytný domek - pol. 19. stol.
- 13 hosp. budovy západního dvora - 19. a 20. stol.

- baroko
- 19. století
- 20. století
- poškozené budovy
- zničené budovy
- zámecká zahrada
- nemovitá kulturní památka

Zdroj:
OPD, Vít Jesenský, NPÚ-ÚOPSC,
2007

FOTODOKUMENTACE AREÁLU

pohled z mostku na zámek

pohled ze silnice na zámek

FOTODOKUMENTACE AREÁLU

domek zahradníka od západu

barokní brána

pohled z teras do zahrady

pohled z východního vstupu na zámek

severovýchodní chlív

interiér středního chlěva

pohled na zámek ze zahrady

správcovský domek

jižní obytná stavení ze dvora

stodola

FOTODOKUMENTACE OBCE

nová zástavba

nová zástavba

obecní úřad

pohled na zámek

nové centrum

unětický potok

pozůstatky historické zástavby v blízkosti zámku

pozůstatky historické zástavby v blízkosti zámku

unětický potok

potřeviny

pozůstatky návsi

pozůstatky historické zástavby v blízkosti zámku

HISTORICKÉ FOTOGRAFIE

pohlednice 1917

stavenický mlýn

HISTORICKÉ FOTOGRAFIE

pohled z mostku na zámek

náves se sochou sv. Jana Nepomuckého

S
O

- ▶ dobrá dopravní dostupnost do Prahy a na letiště
- ▶ umístění v přírodním a turistickém koridoru Únětického potoka propojujícím Roztoky, Únětice a Statenice
- ▶ historicky hodnotný mnohvrstevný komplex, jehož části jsou ne movitými kulturními památkami vysoké architektonické hodnoty (zámek, špýchar s bránou, část opevnění)

← migrace →

- ▶ areál zámku obsahuje množství nevyužívaných budov a prostor, které by se mohly využít pro umístění občanské vybavenosti - kaple, obecní úřad, knihovna...
- ▶ navázání na trasu vedoucí údolím Únětického potoka z Roztok a propojující turisticky a přírodně atraktivní prvky
- ▶ vytvoření možností pro trávení volného času v obci
- ▶ vytvoření funkcí iniciujících pospolitost - mateřská školka

← velký přírůstek obyvatelstva →

- ▶ malý vztah obyvatel k místu
- ▶ zanedbání areálu zámku a jeho nepřístupnost veřejnosti
- ▶ nedostatečná občanská vybavenost
- ▶ chybějící platforma pro vznik pospolitosti

- ▶ zanedbanost a nezájem majitele o areál zámku a z toho plynoucí ztráta jak ekonomické tak historické a architektonické hodnoty areálu
- ▶ obtížnost vytvoření místní komunity
- ▶ obec pouze „noclehárnou“
- ▶ nesoběstačnost obce

T
W

N á v r h / 4

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

1. Zadání

Název práce:

Revitalizace zámku ve Statenicích

Obec:

Statenice

Katastrální území:

Statenice

Okres:

Praha-západ

Kraj:

Středočeský

Obec Statenice se podobně jako mnoho dalších sídel v zázemí velkých měst potýká s problémy absence občanské komunity a nedostatku veřejné vybavenosti. Přitom zámecký areál, který byl dříve centrem a těžištěm obce, je nevyužíván a v havarijním stavu. Barokní zámek s hospodářským dvorem, jehož části jsou navíc památkově chráněny, představuje ideální prostory pro umístění pro obec důležitých provozů, které by snad mohly iniciovat tvorbu komunity. Tento projekt si klade za cíl rehabilitovat významnou památku, citlivě do ní začlenit novostavby a prověřit, jakým způsobem může areál zámku udržitelně naplnit potřeby obce tak, aby byla zhodnocena jeho historická hodnota a architektonická jedinečnost.

2. Širší vztahy

Zámecký areál se dříve nacházel v centrální části obce, v dnešní době je však upozaděn množstvím nové zástavby, která dokonce vytvořila nové centrum ve výhodné pozici mezi historickými Statenicemi a přidruženou osadou Černý Vůl. Toto centrum je sice poměrně využívaným veřejným prostorem, má však pouze komerční charakter a rozhodně nenaplnuje potřeby obce, co se občanské vybavenosti týče. Přesto v současnosti představuje jediný prostor pro setkávání obyvatel, jelikož většinu Statenic tvoří obytná zástavba satelitního charakteru, a zámecký areál, který byl historicky centrem sídla, je mrtvým, veřejnosti nepřístupným bodem. Vzhledem ke své rozloze tvoří velké „hluché“ místo v tkáni obce.

Struktura Statenic je utvářena již zmiňovanou obytnou zástavbou rodin-

ných domků a postrádá hierarchizaci a dominantu. Na rozdíl od přilehlých vesnic zde není kostel, jenž by jasně určoval střed obce. Vztah střed - okraj je, podle mého názoru, důležitou hodnotou sídelních struktur a v případě, že by se zámecký areál otevřel veřejnosti, mohl by funkci dominanty rozhodně splňovat.

Areál zámku je ze dvou stran (severovýchodní a jihovýchodní) ohraničen silnicemi III. třídy, které propojují Statenice s okolními obcemi. Tyto tepny degradují historický prostor návsi, která se tímto stává pouze průjezdným prostorem bez možnosti příjemného zastavení. Na severovýchodní straně areálu se nachází špýchar s bránou, která tvořila propojení areálu se severními polnostmi

Ze severozápadní strany areál navazuje na obytnou zástavbu. Na jihozápadě se zámkem sousedí zahrada s terasami a tvoří tak při pohledu ze silničního mostku působivé panorama, jež je dnes zakryto přestárlým stromořadím a provizorními opatřeními proti padající střeše zámku.

3. Popis areálu

Areál se nachází na protáhlém pozemku umístěném na jižním svahu Údolí Únětického potoka. Výrazná morfologie se na pozemku propisuje množstvím terénních zlomů, teras a opěrných zídek.

Na severovýchodní straně areálu se nachází špýchar s bránou. Obě tyto budovy jsou v relativně dobrém stavu, ve špýcharu se dokonce nacházejí autentické barokní dřevěné konstrukce.¹ Severovýchodní roh areálu již ovšem zcela zmizel a z chlévu, který s ním sousedí, značně přestavěného ve 20. století², zůstává pouze ruina.

Hlavní vstup do areálu se nachází na východě mezi poměrně zachovalou stodolou a obytným stavením pro čeled, které je jako jediné dosud využívané (bydlení).

Ve střední části areálu je umístěn chlév se zachovaným přízemím, z jehož patra ovšem zbylo jen mnohokrát přestavované torzo. Jižní strana, jak už bylo zmíněno, je tvořena čtyřkřídly zámek, na jehož západní straně se nachází západní dvůr, rovněž značně poškozený. Ten pokračuje domkem zahradníka a ohradní zdí uzavírající západní stranu areálu. Nad opevněním

1 Anderle 2002

2 Jesenský 2006

se nachází klasicistní správcovský domek poškozený nedávným (2013) požárem. Severozápadní roh areálu je tvořen bývalým sadem.

Mimo zmíněné budovy je na pozemku množství drobných kolen a přístřešků pochybného data vzniku i kvality.

4. Návrh

4.1 Přístup k areálu

Budovy areálu budou zpravidla zachovány, výjimku tvoří kolny z 20. století a drobné přístřešky, které budou odstraněny. Zaniklý severovýchodní roh bude nahrazen novostavbou. O nové zázemí bude také doplněna zahrada.

4.2 Funkční náplň

Ve volbě funkční náplně se nám opět promítají dvě zmiňované problematiky: na jednu stranu potřeby obce, na stranu druhé možnosti historicky a architektonicky cenného areálu, jehož hodnoty se snažíme zachovat.

Přibližný seznam funkcí, které by se měly v areálu nacházet, vyplynul poměrně jasně z analýz a potřeb Statenic. Jednalo se o provozy základní občanské vybavenosti, tj. obecní úřad, knihovnu, kapli a mateřskou školkou. Další funkce byly doplněny tak, aby napomáhaly soběstačnosti obce, poskytovaly prostor k volnočasovým aktivitám a zároveň byly kompatibilní s historickými konstrukcemi. Jedná se o komunitní centrum, divadelní sál s kavárnou, pivovar a restauraci. Dále se zde nachází obchody, zázemí areálu a bydlení, které zaručuje, že využívání prostoru se nebude odehrávat pouze v omezené denní hodiny.

Zásadním koncepčním rozhodnutím, bylo do kterých budov konkrétně umístit jednotlivé provozy. Rozdílný technický stav objektů, odlišná doba vzniku a potažmo jiná historická a umělecká hodnota si vyžádaly velmi individuální přístup, tak aby stavby nebyly zbytečně ochuzeny a zároveň aby vznikla plnohodnotná současná vrstva a funkční areál.

Nejobtížnějším se ukázalo umístění provozu školky, která vyžaduje bezbariérový přístup do exteriéru, uzavřený pozemek a její dispozice musí splňovat řadu kritérií. Nakonec byla umístěna do druhého podlaží středního chléva (řešení viz. níže). Výsledek podle mého názoru, naznačuje, že začlenění podobně náročných provozů

do historické tkáně je možné.

4.3 Urbanistický koncept

Jako jednu z historických kvalit areálu jsem vyhodnotila jeho půdorysnou stopu, která se kromě kolen a přístřešků od klasicismu téměř nezměnila. Rozhodla jsem se proto tuto stopu (až na drobné zázemí zahrady) zachovat a novostavbu provést v půdorysu zaniklého severovýchodního objektu.

Také některé vstupy - hlavní východní, severní brána a jižní schodiště do zahrady zůstaly zachovány a s nimi i komunikační osy. Otázkou bylo řešení severozápadní hrany, které se nedochovalo. Areál jsem se rozhodla na této straně doplnit ohradní zdí, která na jihu navazuje na zachovaný úsek opevnění a na severu končí u sýpky. Zeď je přerušena dvěma vchody. Vstup za správcovským domem se nachází v místě původního průchodu a dotváří tak komunikačním osu východ - západ. Druhý vstup jsem umístila do nejvýše posazeného místa areálu, aby umožnil rozhled do krajiny a vstup do sadu.

Poměrně značným zásahem do struktury areálu bylo vytvoření nového propojení zámku a zahrady pomocí mostku. Toto propojení dříve neexistovalo (viz. diplomní seminář) a zámek se zahradou existovaly v podstatě nezávisle na sobě. Vstup do zahrady se odehrával pomocí branky a schodiště u východní fasády. Tato nová komunikace má ilustrovat, jakým způsobem může současná architektonická vrstva tvůrčím způsobem vstupovat do starší struktury a používat přitom historické ideové principy. Neboť ideální barokní stavba obsahuje propojení domu a zahrady (viz. diplomní seminář). Tvar mostku je moderní, materiálově však koresponduje s fasádou a nestaví se tak do opozice vůči zámku.

4.4 Stavební program

4.4.1 Zámek

Objekt zámku je čtyřkřídla barokní budova, nacházející se na místě tvrze, ze které se dochovaly části tříúrovňových sklepů. Architektonicky zajímavými prostory zámku jsou kaple, otevřená přes dvě podlaží do kupole, a barokní velkoprostor, který se nachází ve třech podlažích nad sebou a zabírá vždy většinu západního křídla.

V objektu zámku jako dominantě nejen celého areálu, ale i obce samotné je situován obecní úřad, umístěný v prvním patře a přístupný interiérovým a exterié-

SCHÉMA PŘÍSTUPU K OBJEKTŮM

LEGENDA

- 1 zámek - 3. čtvrtina 17. stol.
- 2 správcovský dům - 1. pol. 19. stol.
- 3 jižní obytné stavení - 1. pol. 19. stol.
- 4 východní stodola - 1. pol. 19. stol.
- 5 východní chlév - 1. pol. 20. stol.
- 6 severovýchodní stodola, obytný domek - poč. 20. stol.
- 7 barokní brána - 18. stol.
- 8 severovýchodní sýpka - 18. stol.
- 9 střední stáj, chlév - poslední třetina 19. stol.
- 10 severní kůlny - 20. stol.
- 11 kůlna - 1. pol. 20. stol.
- 12 západné obytný domek - pol. 19. stol.
- 13 hosp. budovy západního dvora - 19. a 20. stol.

 rekonstrukce

 bourané stavby

 novostavby

 ohradní zeď

Zdroj:
OPD, Vít Jesenský, NPÚ-ÚOPSC,
2007

rovým schodištěm. Bezbariérový vstup je zprostředkován novým výtahem, umístěným do dvora zámku, tak aby nenarušoval historické konstrukce. Výtah je pojat jako vegetací porostlý solitér, který je pouze lokálně (vstupními krčky) propojen se zámekem. Obecní úřad zabírá většinu prvního patra a kromě kanceláří, skladu, archivu, zázemí pro zaměstnance a toalet pro veřejnost obsahuje také denní, technickou a zasedací místnost.

V patře se dále nachází dvě empory kaple a knihovna, která je situována do velkoprostoru západního křídla. Ten byl očištěn od mladších přiček, aby odpovídal svému baroknímu konceptu a zároveň byla umožněna volná dispozice knihovny. Kromě tohoto sálu je knihovna vybavena zázemím pro zaměstnance, toaletami pro návštěvníky a skladem s vlastním výtahem. Ukládání oděvů návštěvníků je řešeno formou uzamykatelných skříněk v knihovním sále.

V přízemí objektu je umístěna recepce budovy, dvě místnosti s expozicí o zámku a kaple se zázemím a salonkem. Vedle kaple je také situován vstup na mostek spojující zámek se zahradou.

Zbytek přízemí byl po prověření různých variant (restaurace, pivovar) věnován provozu konferenčního centra, které tvořeno dvěma sály, skladem, předsálím s toaletami a denní místností. Tato funkce byla vybrána především z důvodu šetnosti k dochovaným konstrukcím a možnosti prezentace interiérů veřejnosti.

V prvním podlaží sklepů je obnovován pivovar, jehož hlavní provozní prostory se nachází v barokním velkoprostoru. Pivovar je koncipován jako menší provoz, nabízející kromě vaření piva také exkurze do výroby (podobně jako např. pivovar Lobeč). Varna, spilka, ležácké sklepy... jsou proto z barokního velkoprostoru vyděleny skleněnými kostkami, jejichž stropy sahají do poloviny výšky místnosti a umožňují tak celistvou prezentaci jak prostoru, tak fungování pivovaru. Provoz je doplněn o sklady v nižších podlažích sklepů, zázemí pro zaměstnance, výčep, nacházející se v předbarokních sklepech a toalety pro návštěvníky. Pivovar je komunikačně propojen se západním dvorem, kde se nachází zbytek jeho zázemí.

Návrh rekonstrukce zámku, po tažmo areálu obecně, se snaží o šetrnost vůči historickým konstrukcím. V zámku jsou odstraňovány zpravidla mladší konstrukce, které druhotně dělí starší prostory nebo do nich zasahují a necitlivě narušují původní koncept objektu. V rámci rekonstrukce je

navržena repase zachovaných okenních výplní a doplnění ostatních otvorů jejich replikami. Stejný postup je navržen u dveřních výplní, a to na základě pečlivé inventarizace a vyhodnocení stavu a kvality jednotlivých kusů.

Co se barevnosti zámku týče, jak ohledání na místě, tak památkový průzkum¹ dokládají existenci červeného zbarvení tektonických článků. To bude v rámci projektu obnoveno. Barevnost zbytku fasády není v pramenech jednoznačně popsána, byla tedy zvolena vápenná omítka s neutrálním pískovým zbarvením, která odpovídá, jak dnešní barvě zámku, tak několika vrstvám starších omítek. V této barvě je pak řešen i zbytek areálu.

4.4.2 Západní dvůr

Západní dvůr je souborem přízemních staveb, přidružených k západnímu křídlu zámku. Bohužel k němu neexistuje zaměření a objekt je nepřístupný. Technický stav dvora je velmi špatný, a tak byl v rámci návrhu řešen ideově v původní hmotě. Bylo do něj umístěno zázemí pivovaru: zázemí pro zaměstnance, kanceláře, šrotovna, sklady, garáž. S objekty sousedí dům zahradníka. Jedná se o dvoupodlažní objekt, v jehož patře se nachází byt správce areálu.

4.4.3 Střední chlév

Budova je usazena do svahu tak, že ze severu (od sadu) je přímý přístup z terénu do druhého podlaží objektu, kde je umístěn provoz školky, a z jihu (nádvoří) je možné rovnou vejít do prvního podlaží objektu, kde se nachází sál s kavárnou.

Přízemí objektu je dobře zachováno a jeho působivý architektonický výraz je tvořen poli pruské klenby s pasy. Rozhodla jsem se zde umístit multifunkční sál, který využívá silné atmosféry prostoru. Sál může sloužit nejen divadelním a školním představením, ale také například tančírám. Provoz je kromě zázemí doplněn kavárnou, fungující i mimo otevírací dobu sálu, jejíž terasa pomáhá oživit centrální prostor areálu.

V druhém podlaží objektu se nachází mateřská školka, která má ze severu přímý přístup na vlastní pozemek vyčleněný ze sadu. Školka obsahuje 2 třídy po 24 dětech, z nichž každá má vlastní jídelnu. Objekt je symetrický se střední částí, která obsahuje zázemí pro vyučující, kuchyni a kuchyňské zázemí. Osvětlení provozu je provedeno standardními okenními otvory,

¹ Anderle 2002

střešními okny a v místnostech ve středu dispozice světlovody. Pozemek školky je přístupný mostky přes anglický dvorek. Jelikož se nachází ve svahu, byly na něm vytvořeny dvě plošiny propojené stoupáním, které může být překonáno různými herními prvky. Dále je pozemek vybaven hřištěm a pergolami, nabízejícími stín a částečnou ochranu před povětrností.

Podlaží objektu, na kterém se školka nachází, bylo zachováno pouze v mnohokrát přestavovaném torzu bez zastřešení. Konstrukčně je tedy provoz vyřešen tak, že do torza původního objektu je vsazen nový „dům“ z dřevěných panelů Novatop, který také zastřešuje celý objekt. Vertikální i horizontální mezery mezi starou a novou konstrukcí budou odvětrávány a oddrenážovány. Panely Novatop byly vybrány i proto, že jejich povrchy mohou být v interiéru ponechány v pohledovém světlém dřevu, které dobře ladí s atmosférou mateřské školky, a také proto, že v nich mohou být vytvořeny libovolné otvory, které umožňují hravě pojednat požadované vizuální propojení mezi řadou místností.

Idea vsazení nového objektu je přiznána na fasádě jak řešením okenních otvorů, tak povrchovým materiálem staršího objektu, na kterém je přiznáno kamenné zdívo se zatřenými spárami.

4.4.4 Špýchar s bránou

V budově špýcharu jsou zachovány autentické barokní dřevěné konstrukce², rozhodla jsem se proto do objektu nezasaňovat. Byl do něj umístěn provoz galerie, jejíž veškeré zázemí je situováno ve vedlejší novostavbě.

4.4.5 Bývalý chlév - novostavba

Novostavba vznikla na místě zříceného severovýchodního rohu a zbytku navazujícího chléva, tak aby odpovídala klasicistní půdorysné stopě areálu. Také hmotově přebírá nový objekt tvar původní stavby, aby výškově dobře zapadl do areálu a nekonkuroval dominantě zámku. Stoupání terénu se do stavby promítá výškovým uskočením střechy nad restaurací.

V severozápadní části prvního podlaží se nachází informační centrum celého areálu, které také poskytuje zázemí galerii. Je zde recepce, kancelář, zázemí pro zaměstnance včetně denní místnosti a technická místnost objektu. Samotný prostor informačního centra je převýšen přes

² Anderle 2002

dvě podlaží, aby atmosférou odpovídal monumentalitě celého areálu, je průchozí ze severu k jihu, čímž vytváří analogii vedlejšího průjezdu. Velký okenní otvor v západní stěně nabízí výhled na budovu galerie. V druhé části severního přízemí je umístěna výtvarná část komunitního centra, tedy dva ateliéry se šatnami, toaletami pro návštěvníky a zázemím pro zaměstnance včetně denní místnosti. Ve východní části přízemí se nachází provoz restaurace. Prostor jídelny je ve výškově snížené části budovy a je otevřen do krovu. Velkými okenními otvory, které mohou sloužit jako letní vstupy, je jídelna propojena s venkovní terasou, nacházející se na hraně terénního zlomu a nabízející působivý pohled na centrální plochu areálu a Údolí Únětického potoka. Vstupy do bytů umístěných v druhém podlaží jsou zprostředkovány schodišťovými chodbami. V patře se nachází 6 bytů variujících od plochy 80 až 105 m² na výjimku (4+kk) dispozice 3+kk. Obývací pokoje všech bytů jsou vybaveny mezoneťovým patrem, umístěným nad zázemím. Tento prostor může být využíván například jako pracovna. Byty jsou osvětleny velkými plochami střešních oken.

Architektonický výraz objektu byl jedním z velkých témat projektu. Hledala jsem projev, který na jednu stranu nepopírá integritu areálu a dominantu zámku, na stranu druhou nenechává nikoho na pochybách o době svého vzniku. Výraz, který pracuje s tématy architektury svého okolí a přitom je svébytně interpretuje. Z tradiční architektury jsem se inspirovala materiály, větším počtem měřítek a plasticitou fasády. Tvarosloví hospodářských stavení mě zase přivedlo na proporce okenních otvorů. Výsledné formáty otvorů a minimalističtější výraz jsou zase dědicstvím současnosti.

Celý objekt je proveden v Porothermu, stropy jsou z KVH trámů a krov je řešen jako dřevěný se střední kleštinou a v koruně zdíva ztužený železobetonovým věncem.

4.4.6 Stodola

Objekt je v poměrně dobrém stavu, i střecha včetně konstrukce krovu je zachována. Architektonickým výrazem je stavba typickým historickým hospodářským objektem českého venkova, kterému dominuje rozměrný segmentově zaklenutý vjezd. Kromě tohoto vstupu a drobných okének ve štítu však objekt nemá žádné další otvory. Ve snaze o zachování jeho typického rázu jsem do budovy umístila pohybovou část komunitního centra, která nevyžaduje takové množství světla. Objekt byl dopl-

něn pouze novým vstupem a volskými oky ve střeše, která dohromady se zmíněným vjezdem osvětlují vnitřní prostor. V budově se nachází taneční sál otevřený na celou výšku objektu, druhá část je dělena na dvě podlaží. V přízemí se nachází vstup se schodišťovou halou a zázemí pro návštěvníky včetně toalet, šaten a sprch. V patře je zázemí pro zaměstnance, sklad, technická místnost a velký prostor otevřený do sálu, ze kterého je možné pozorovat taneční dění.

Konstrukčně je objekt opět řešen vestavbou z Novatopu, nezávislou na objektu stodoly. Jelikož má stodola zachovanou střechu, zastřešení z dřevěných panelů „zubovitě“ obchází plně vazby původního krovu. Střešní okna v nové konstrukci jsou umístěna pod otevřenými volskými oky v původní střeše.

4.4.7 Jižní obytné stavení

Jedná se o přízemní klasicistní obytné stavení skládající se ze tří stejných jednotek. Objekt se nachází u východního, hlavního vstupu do areálu a lemují trasu k zámku. Proto jsem do budovy umístila obchody, do každé části jeden, tak abych vytvořila veřejný a živý parter.

Do tohoto objektu nám bohužel nebyl povolen přístup a neexistuje k němu zaměření, při jeho ideovém návrhu jsem tedy vycházela z tradiční trojdílné dispozice vesnického domu, do které jsem umístila předsíň, část prodejny, sklad a zázemí pro zaměstnance.

4.4.8 Dům správce

Bylo rozhodnuto, že dům správce si podrží funkci správy areálu, v rámci projektu ale nebude řešen.

Všechny objekty jsou napojeny na veřejnou infrastrukturu.

4.4.9 Venkovní plochy

Areál obsahuje dvě velké plochy zeleně, jednak sad, nacházející se v severozápadní části areálu, a zahradu v jižní partii, která je ohraničena větví Únětického potoka.

Sad bude znovu osázen ovocnými stromy a vybaven provozní komunikací, která se rozšiřuje v místě vyhlídky do údolí a je vybavena sezením. Kromě této komunikace je sad zatravněn a volně průchozí.

Dominantní prvkem zahrady jsou nepochybně terasy, které budou v rámci projektu opraveny, omítnuty a bude jim navrácena poloha osy z Indikační skici Stablního katastru (viz. diplomní seminář). Hlavní

osa je ještě zdůrazněna novým propojením zámku a zahrady v podobě mostku.

Zahrada je řešena na úrovni konceptu. Je rozdělena na barokní a romantickou část a vybavena novým zázemím (kompost, garáže, sklad). V rámci projektu je obnovena alej spojující zahradu s komunikací do Tuchoměřic.

Barokní část zahrady je členěna dvěma osami, jejichž křížení je zdůrazněno vodním prvkem. Hlavní osa navazuje na osu teras a je podtržena dřevinami.

Kromě zelených ploch je většina areálu řešena v mlatu, který nejen že je historicky kompatibilním materiálem a je propustný, ale také podporuje venkovský charakter areálu. Právě „venkovskost“, která je v obcích spadajících do kategorie Rozvojového venkova (viz. výše) tak často vytlačována úpravami městského charakteru, považuji za jednu z hodnot statenického areálu. Mlat bude vybaven odtokovými kanály, aby byla zajištěna jeho dlouhá životnost. V místech, kde stoupání překračuje možnosti mlatového povrchu, je materiál nahrazen vegetací.

Objekty jsou vybaveny cihlovými chodníky a terasami. Stoupající terén je v potřebných místech doplněn opěrnými zídkami a terasami se schodišti.

5. Materiálové řešení

V areálu jsou používány především přírodní materiály: cihla, omítka, dřevo. Střešní krytina všech objektů je řešena z bobrovek a sokly historických staveb odhalují přírodní kámen. Volba doplnění mlatu cihlovými chodníky a korunami zídek byla kromě udržitelnosti inspirována barokní červenou omítkou zámku. Celý areál je tak laděný do teplých zemitých tónů.

6. Reflexe

Celým projektem se prolínají dvě problematiky: situace Statenic jako obce, která již není vesnicí ale ani městem a jejíž obyvatelé postrádají pospolitost. Druhým tématem byl přístup k feudálním areálům, které pozbyly svou původní funkci a ve snaze o své zachování hledají novou náplň.

Co se prvního tématu týče, snažila jsem se na něj najít odpověď pomocí vytvoření místa setkávání, místa, které by umožnilo obyvatelům navázat nové kontakty a možnosti trávení volného času v obci. Nové centrum občanské vybavenosti zaručující soběstačnost sídla a vytvářející jeho střed a dominantu. Přestože si myslím, že výše uvedený přístup představuje dob-

rou cestu, jak kýženého výsledku dosáhnout, je očividné, že úspěšnost takového řešení se nedá určit na základě pouhého zhodnocení projektu. Teprve implementace řešení v praxi a čas ukáží, jestli má podobný přístup potenciál k úspěchu. Navíc se dá pravděpodobně stěží určit, jestli to byl právě architektonický vstup, který inicioval vznik společenství.

Co se otázky revitalizace zámeckého areálu týče, byla jsem, myslím, úspěšnější než v řešení první problematiky (otázka společenství). Výsledný návrh nastiňuje možnosti využití podobných památek a historických souborů. Ty se, podle mého názoru, mohou rozhodně stát udržitelnou součástí našeho stavebního dědictví a znovu živými a používanými stavbami. Obnova podobných souborů sice vyžaduje silnou ideu a kapitálový vstup, jejich historická a kulturní hodnota jsou ale natolik vysoké, že je naší povinností tyto památky zachovat pro další generace.

SITUACE ŠIRŠÍCH VZTAHŮ 1:5000

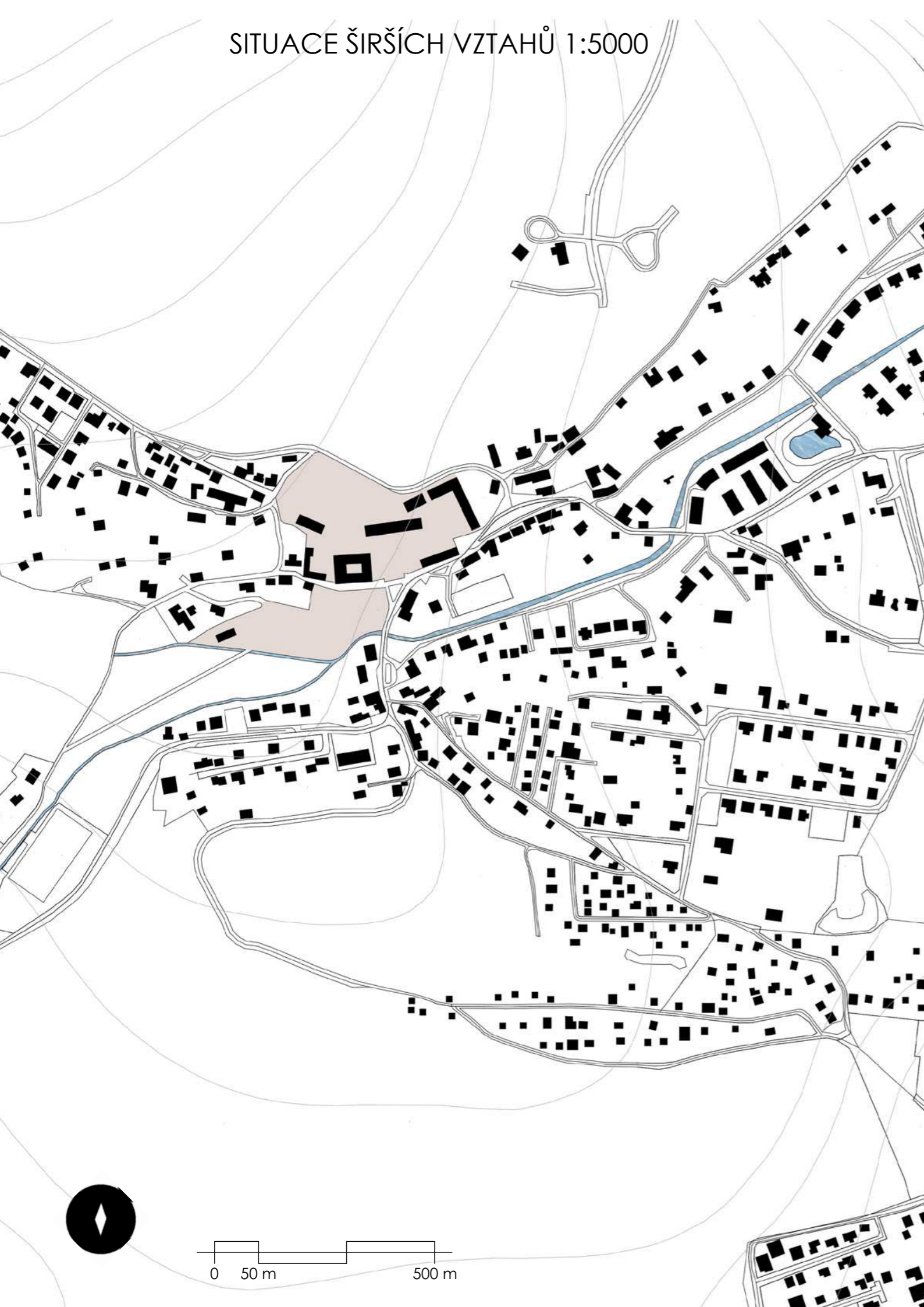
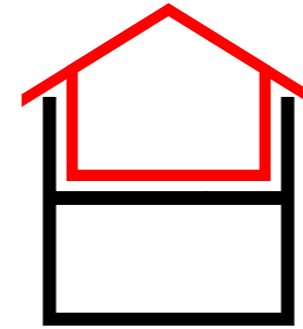

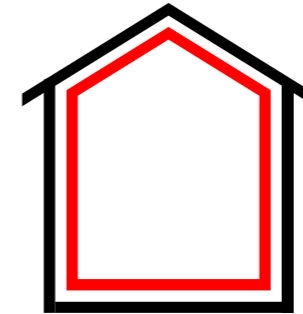
SCHÉMA PŘÍSTUPU K OBJEKTŮM

CHLÉV

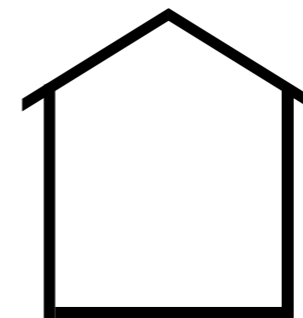
Vzhledem k torzálnosti první patra chléva a absenci střechy, je provoz mateřské školky do objektu vsazen jako nový objekt z panelů Novatop poskytující zastřešení stávající stavbě.

STODOLA

Objekt stodoly je zachován včetně zastřešení, aby se nemuselo do historických konstrukcí příliš zasahovat, a přitom bylo dosaženo moderního komfortu, byl nový objekt do budovy vestavěn jako samostatný objekt z panelů Novatop. Nová střešní konstrukce obchází plně vazby historického krovu.

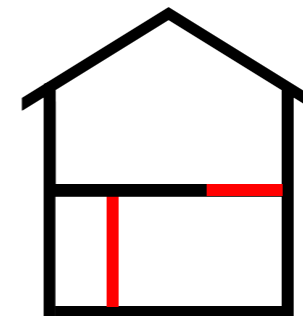
ŠPÝCHAR

Budova je zachována včetně autentických dřevěných konstrukcí¹ nebylo proto do ni zasazeno.

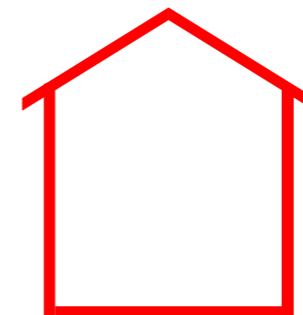
¹ Anderle 2002

ZÁMEK

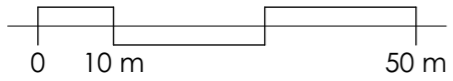
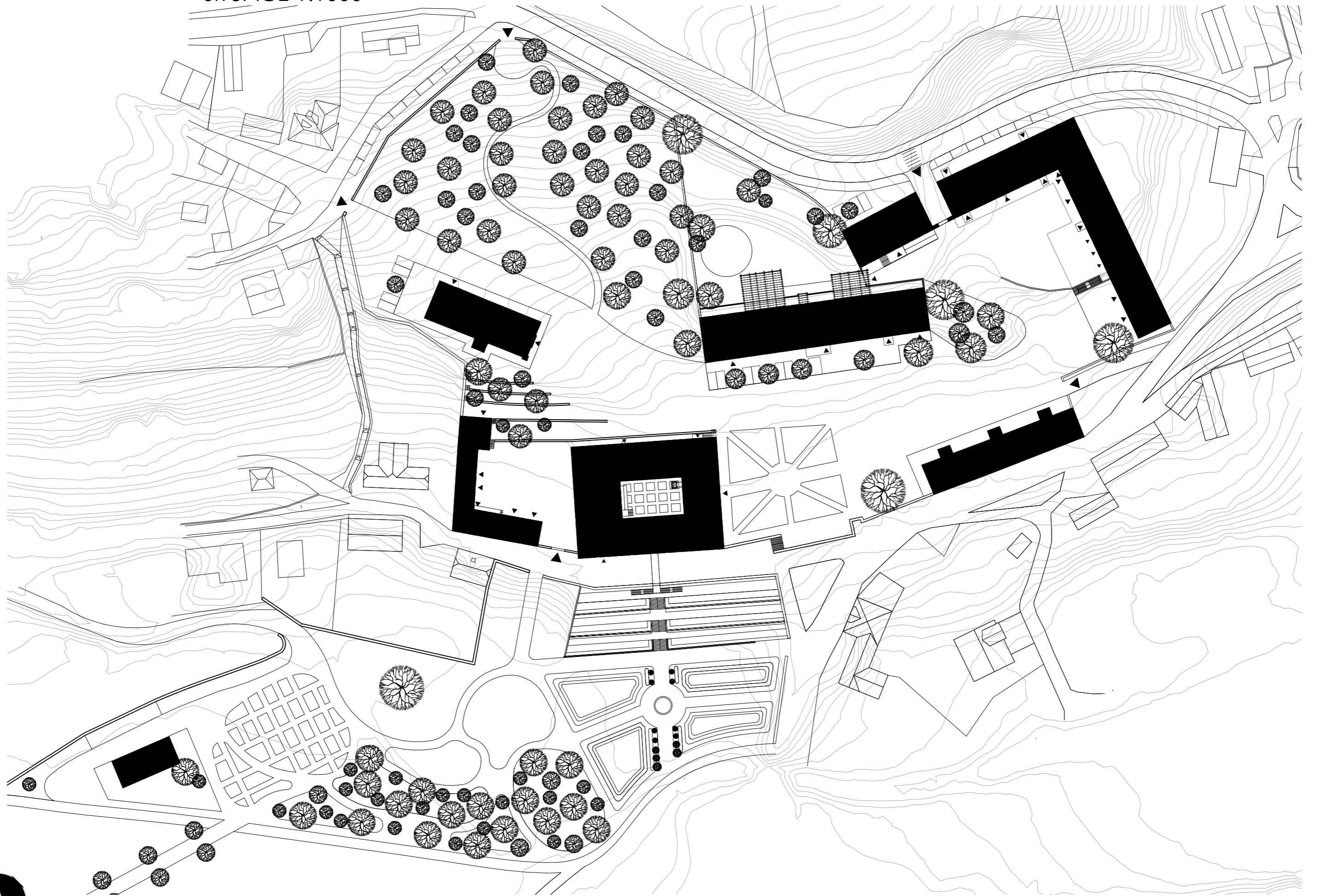

Objekt se zachoval v relativně dobrém stavu, představuje navíc jednu z nejhodnotnější částí areálu. V budově jsou odstraněny zpravidla mladší konstrukce, které druhotně dělí starších prostory nebo do nich zasahují a necitlivě narušují původní koncept objektu.

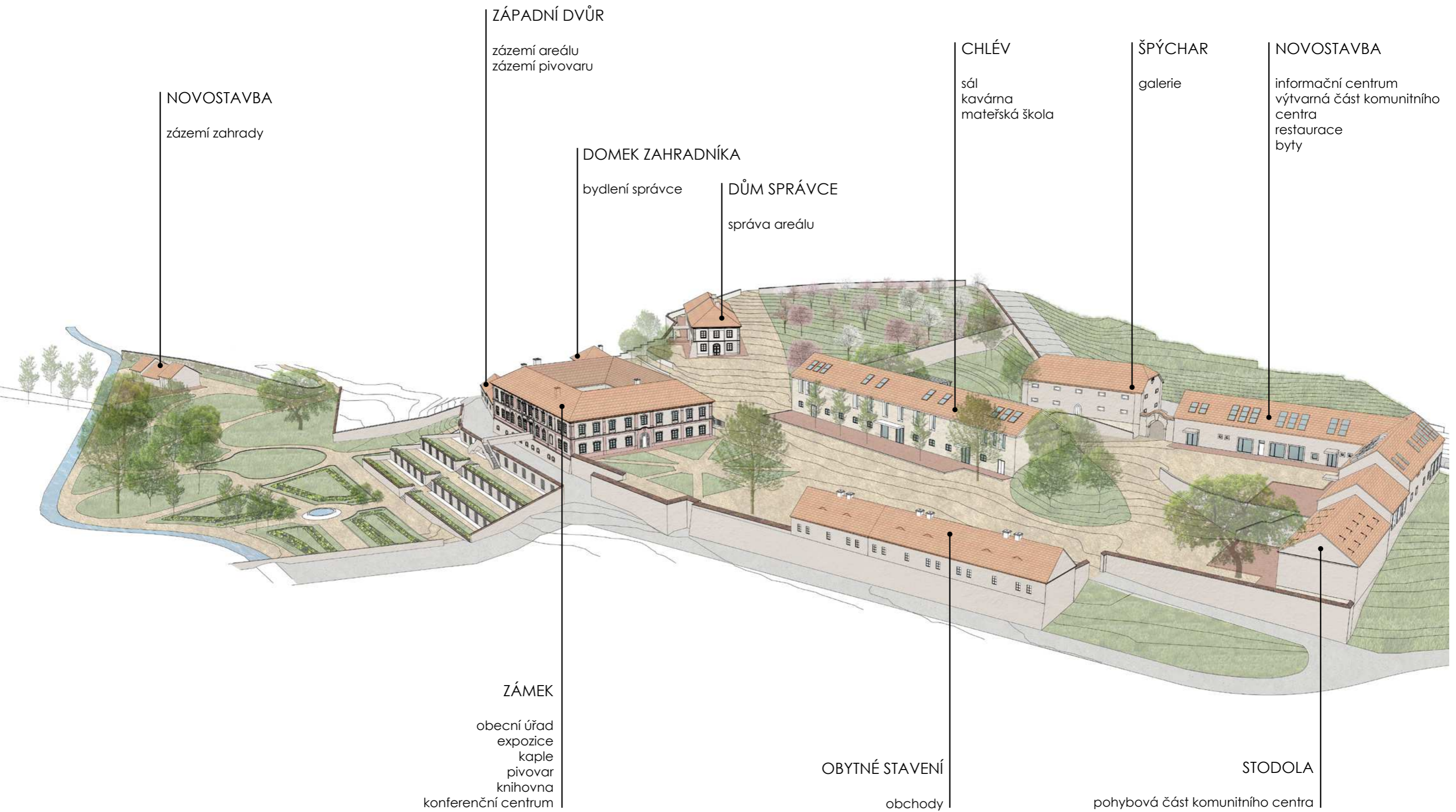
NOVOSTAVBA

SITUACE 1:1000

FUNKČNÍ SCHÉMA AREÁLU

ZÁMEK A ZÁP. DVŮR 1:250

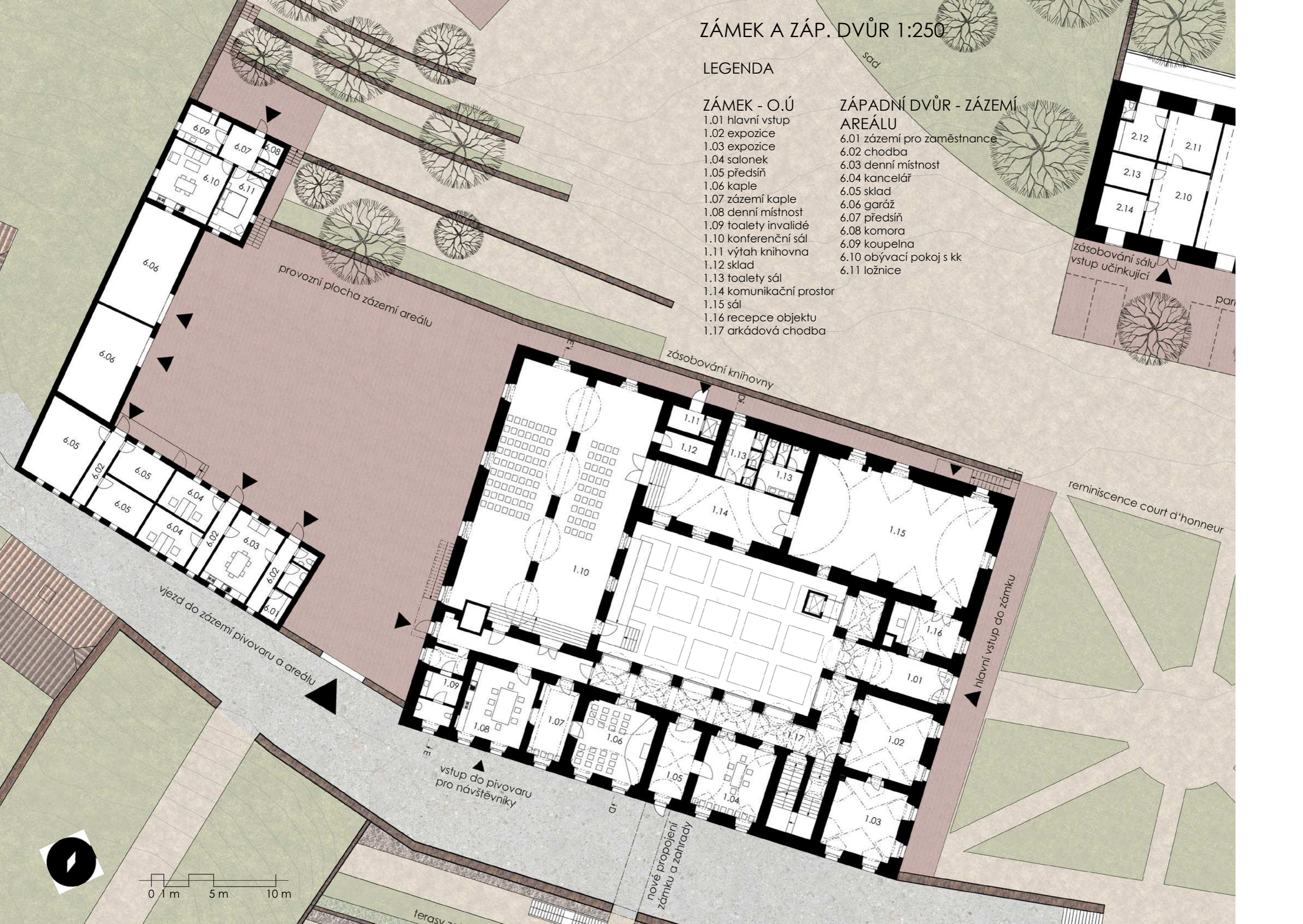
LEGENDA

ZÁMEK - O.Ú

- 1.01 hlavní vstup
- 1.02 expozice
- 1.03 expozice
- 1.04 salonek
- 1.05 předsíň
- 1.06 kaple
- 1.07 zázemí kaple
- 1.08 denní místnost
- 1.09 toalety invalidé
- 1.10 konferenční sál
- 1.11 výtah knihovna
- 1.12 sklad
- 1.13 toalety sál
- 1.14 komunikační prostor
- 1.15 sál
- 1.16 recepce objektu
- 1.17 arkádová chodba

ZÁPADNÍ DVŮR - ZÁZEMÍ AREÁLU

- 6.01 zázemí pro zaměstnance
- 6.02 chodba
- 6.03 denní místnost
- 6.04 kancelář
- 6.05 sklad
- 6.06 garáž
- 6.07 předsíň
- 6.08 komora
- 6.09 koupelna
- 6.10 obývací pokoj s kk
- 6.11 ložnice

0 1 m 5 m 10 m

terasy

nové propojení
zámku a zahrady

vstup do pivovaru
pro návštěvníky

vjezd do zázemí pivovaru a areálu

reminiscence court d'honneur

hlavní vstup do zámku

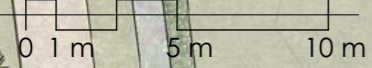
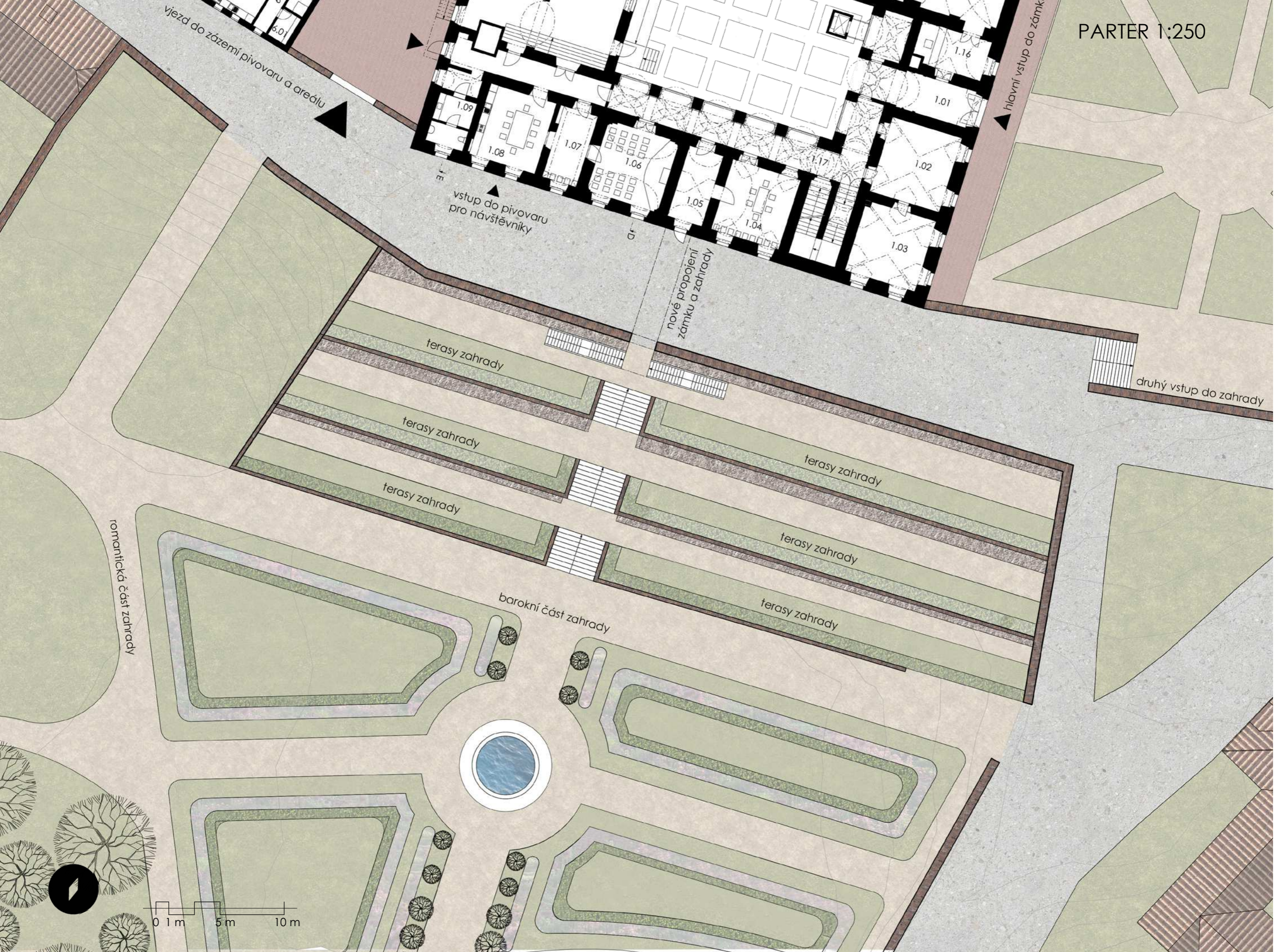
zásobování knihovny

provozní plocha zázemí areálu

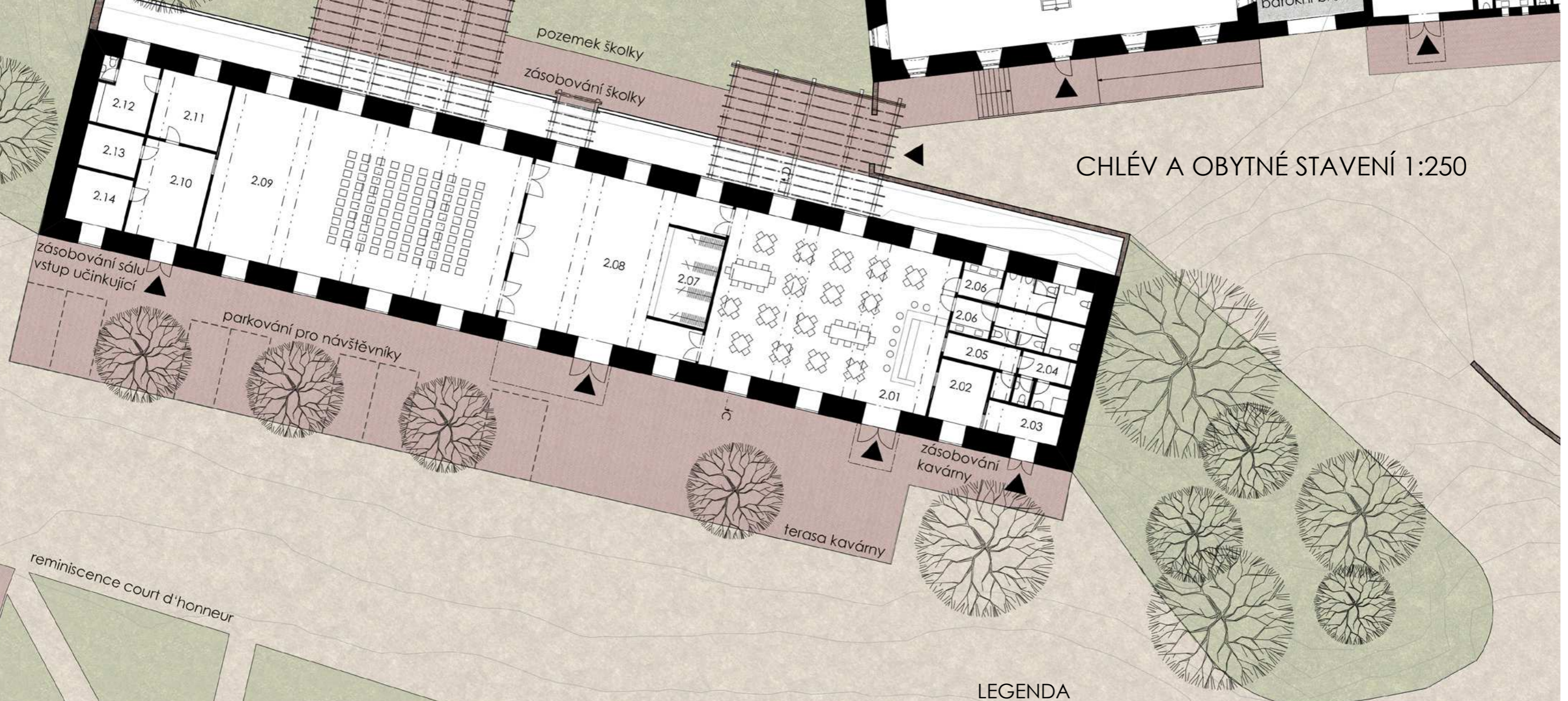
zásobování sálu
vstup účinkující

par

sad

CHLÉV A OBYTNÉ STAVENÍ 1:250

LEGENDA

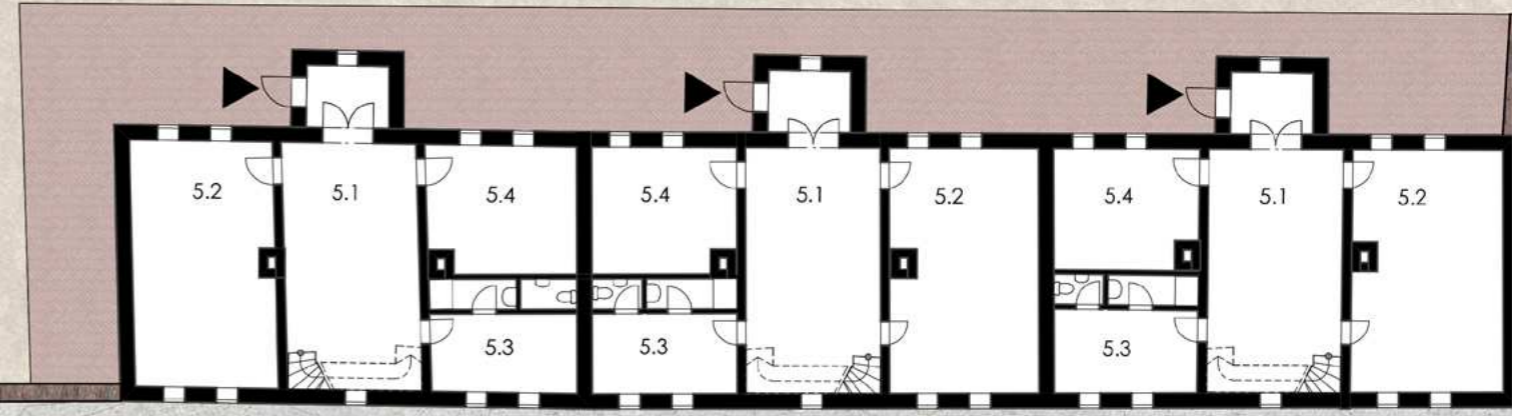
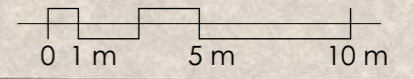
CHLÉV - SÁL

- 2.01 kavárna
- 2.02 přípravna
- 2.03 sklad
- 2.04 zázemí pro zaměstnance
- 2.05 chodba
- 2.06 toalety pro kavárnu a sál
- 2.07 šatna
- 2.08 foyer
- 2.09 sál
- 2.10 zázemí sálu
- 2.11 šatna účinkující
- 2.12 technická místnost
- 2.13 sklad

OBYTNÉ STAVENÍ - OBCHODY

- 5.01 předsíň
- 5.02 obchod
- 5.03 zázemí personálu
- 5.04 sklad

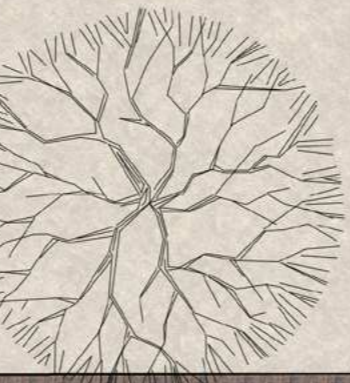
volná mlátová plocha
využitelná pro veřejné akce

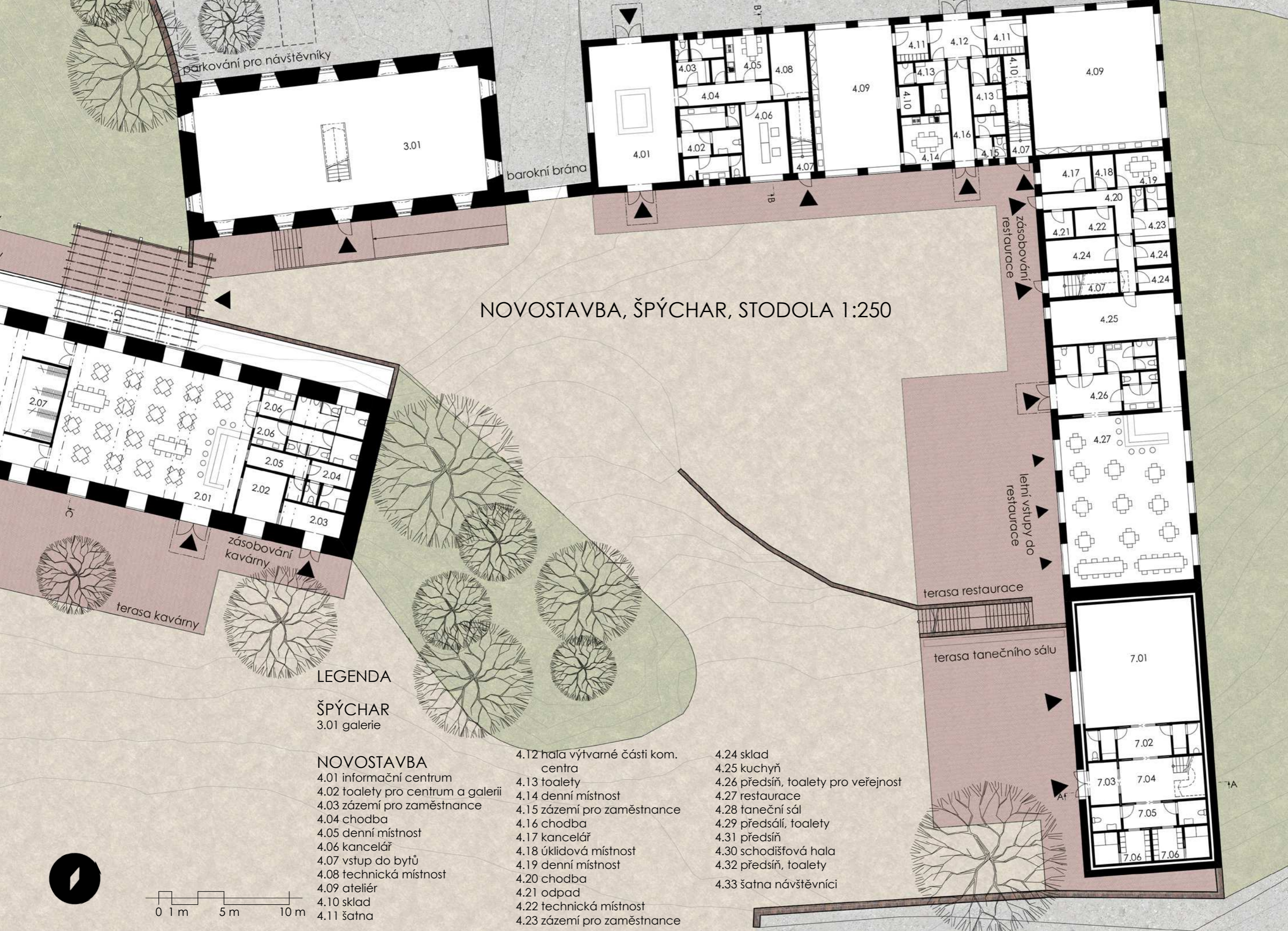

zámku

reminiscence court d'honneur

druhý vstup do zahrady

NOVOSTAVBA, ŠPÝCHAR, STODOLA 1:250

LEGENDA

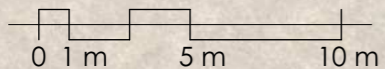
ŠPÝCHAR
3.01 galerie

NOVOSTAVBA

- 4.01 informační centrum
- 4.02 toalety pro centrum a galerii
- 4.03 zázemí pro zaměstnance
- 4.04 chodba
- 4.05 denní místnost
- 4.06 kancelář
- 4.07 vstup do bytů
- 4.08 technická místnost
- 4.09 ateliér
- 4.10 sklad
- 4.11 šatna

- 4.12 hala výtvarné části kom. centra
- 4.13 toalety
- 4.14 denní místnost
- 4.15 zázemí pro zaměstnance
- 4.16 chodba
- 4.17 kancelář
- 4.18 úklidová místnost
- 4.19 denní místnost
- 4.20 chodba
- 4.21 odpad
- 4.22 technická místnost
- 4.23 zázemí pro zaměstnance

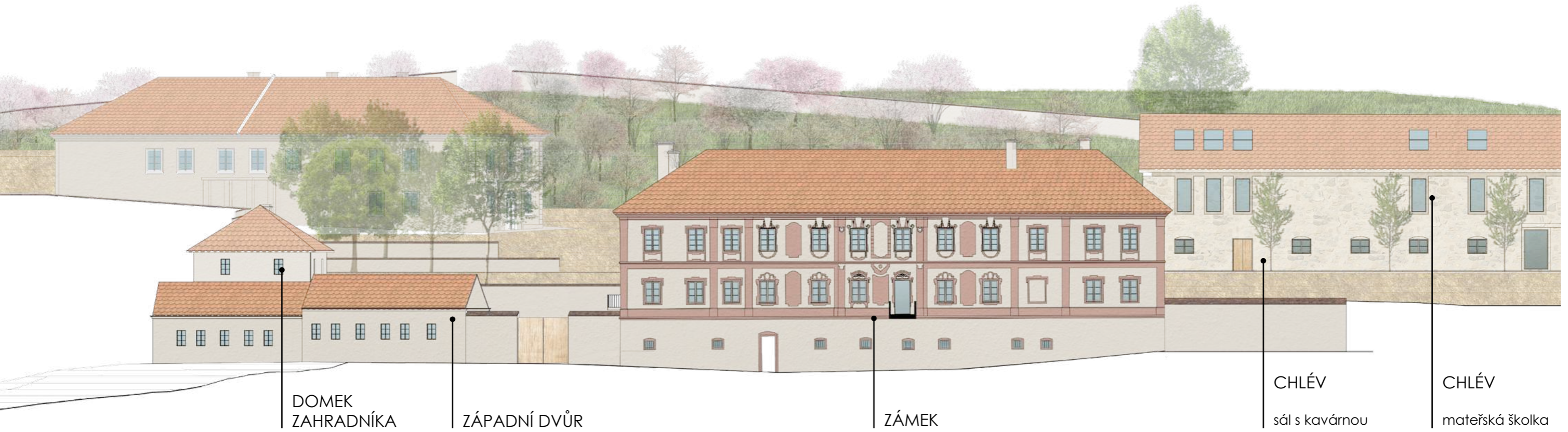
- 4.24 sklad
- 4.25 kuchyň
- 4.26 předsíň, toalety pro veřejnost
- 4.27 restaurace
- 4.28 taneční sál
- 4.29 předsálí, toalety
- 4.31 předsíň
- 4.30 schodišková hala
- 4.32 předsíň, toalety
- 4.33 šatna návštěvníci

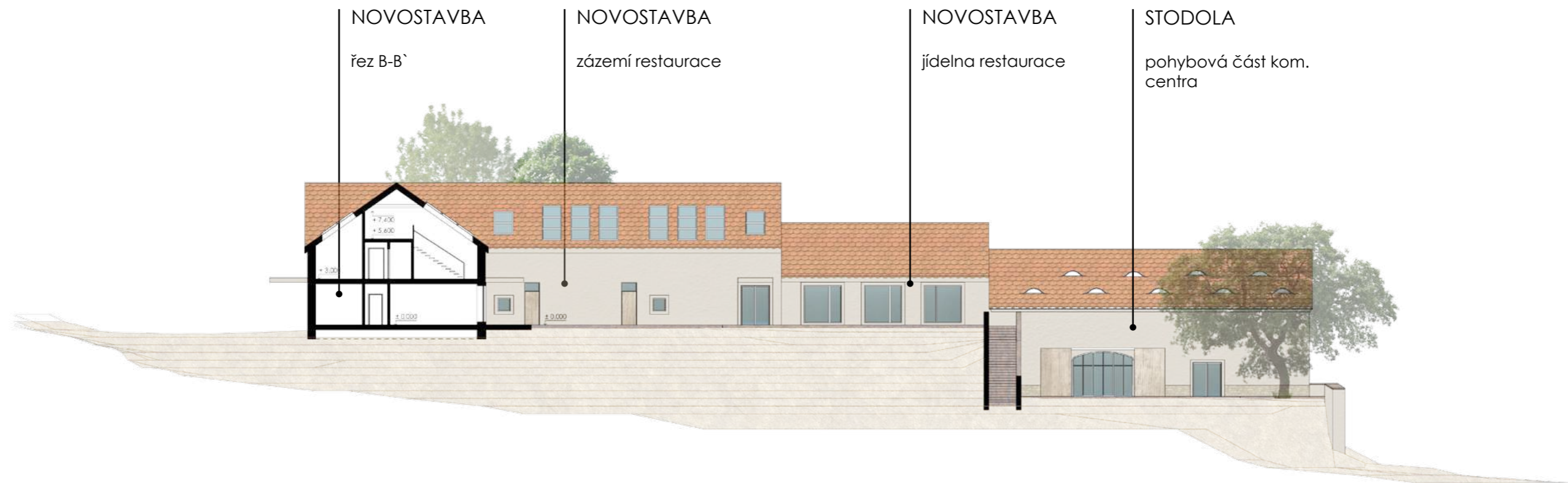
volná mlatová plocha
využitelná pro veřejné akce

hlavní vstup do areálu

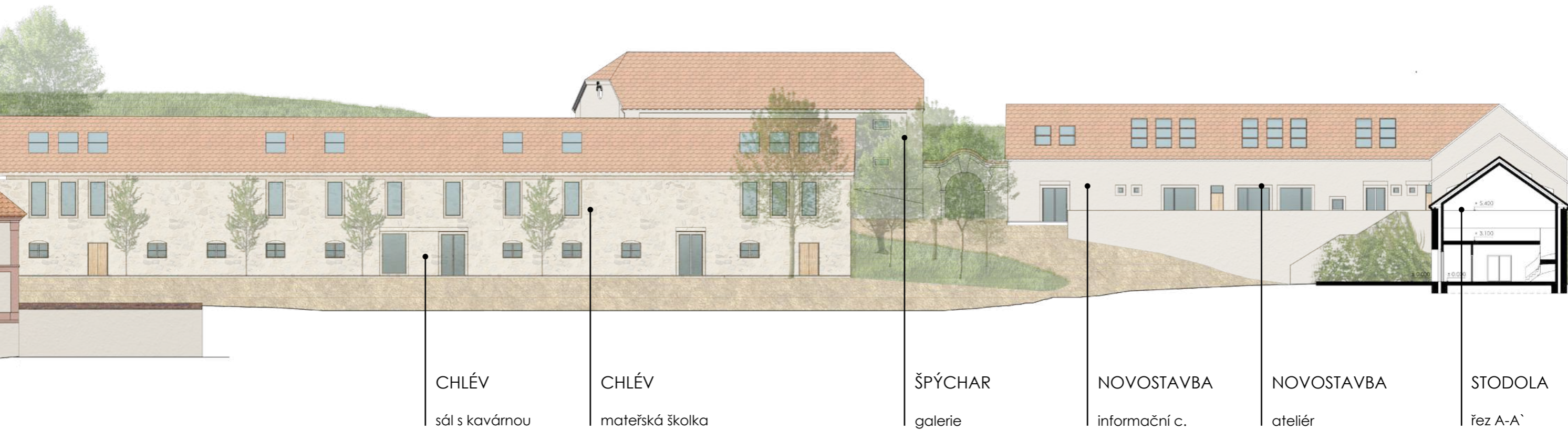
JIŽNÍ POHLED NA AREÁL 1:300

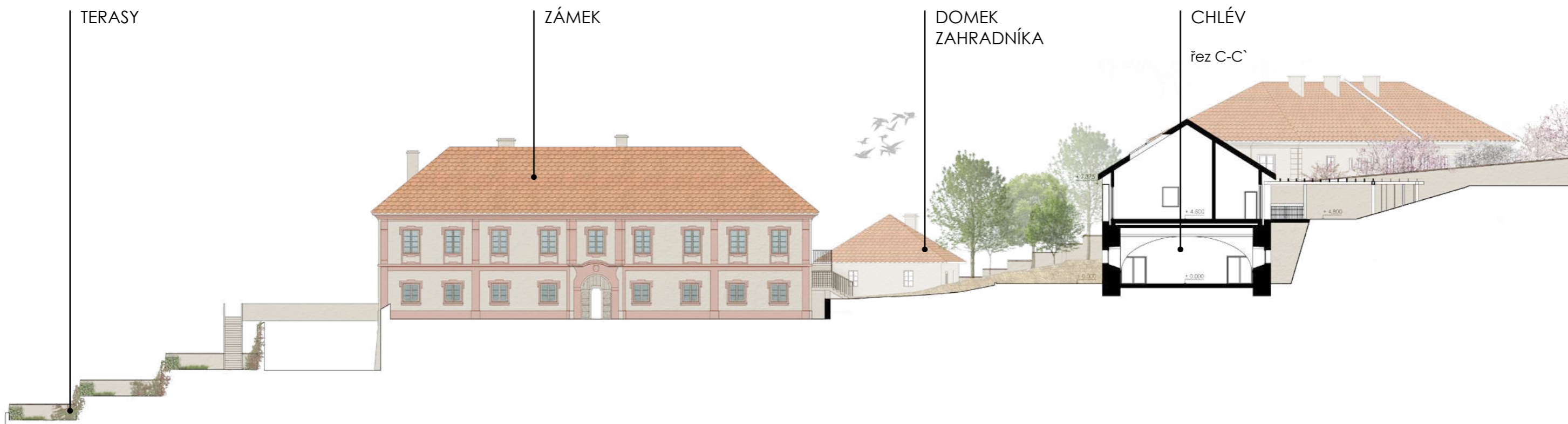
ZÁPADNÍ POHLED NA AREÁL 1:300

JIŽNÍ POHLED NA AREÁL 1:300

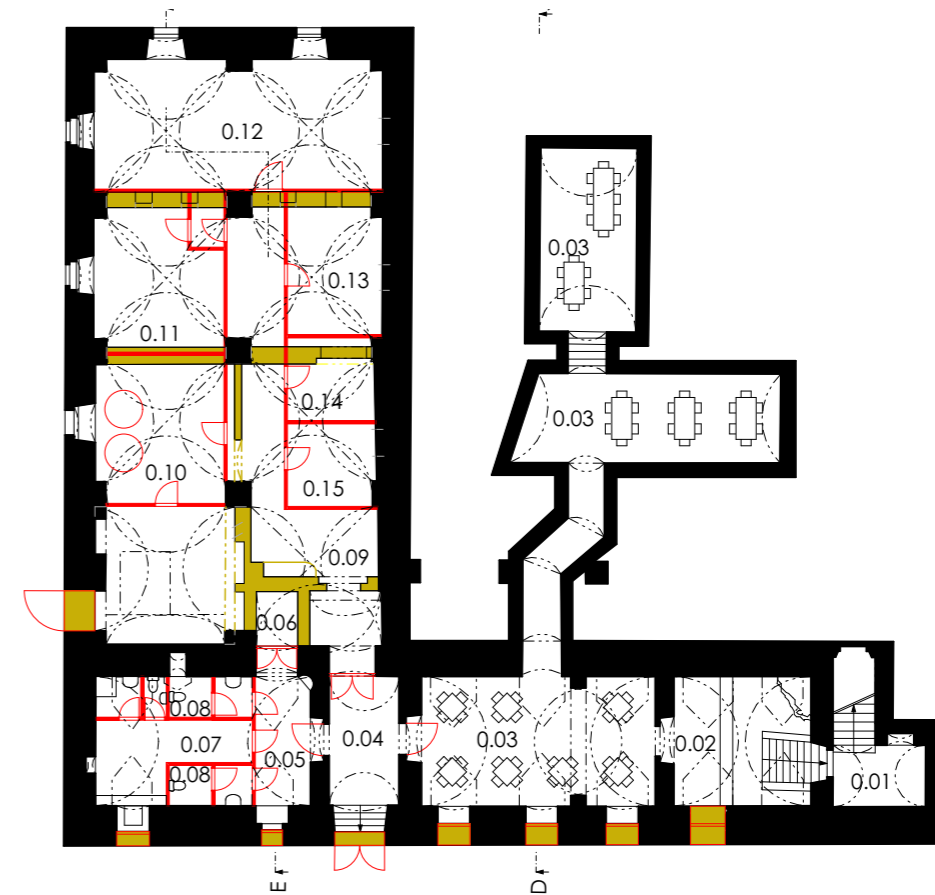
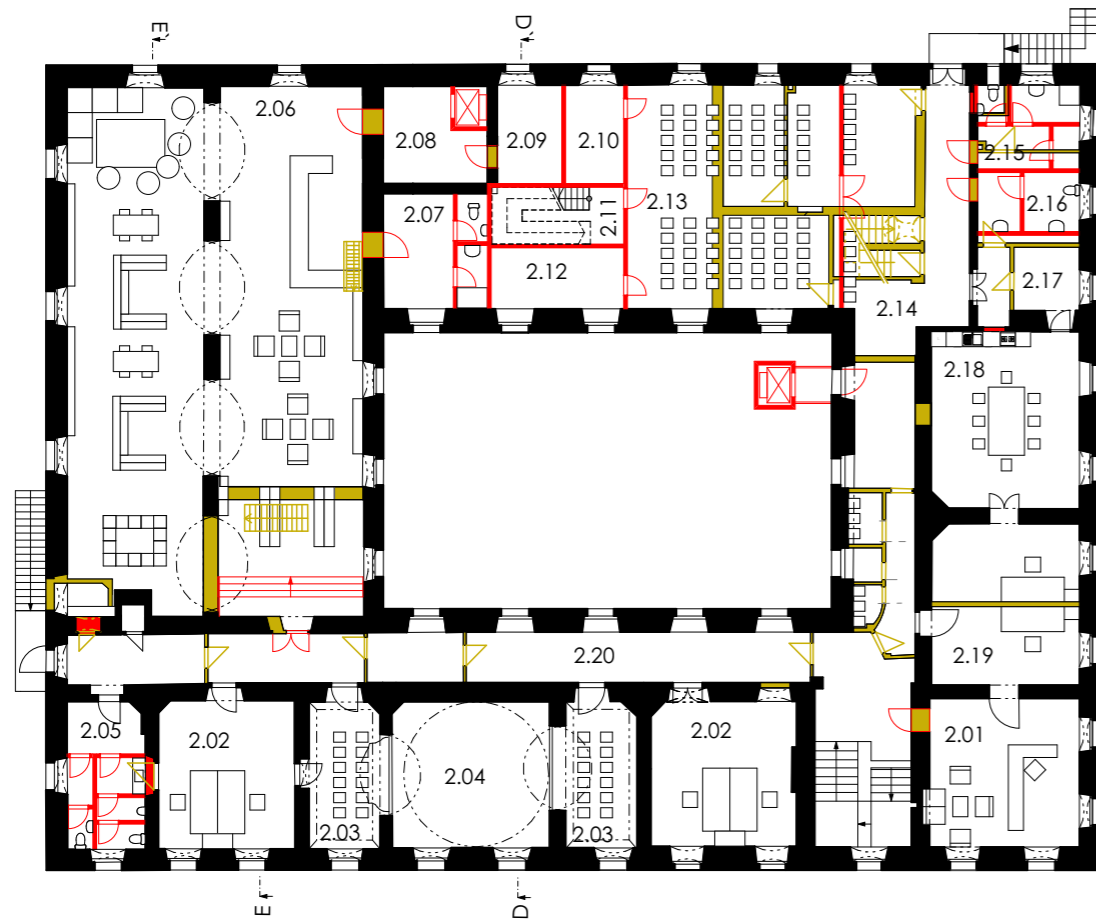

VÝCHODNÍ POHLED NA AREÁL 1:300

ZÁMEK

PATRO 1:300

SKLEPY 1:300

PŘÍZEMÍ 1:300

LEGENDA

PŘÍZEMÍ

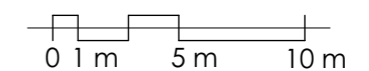
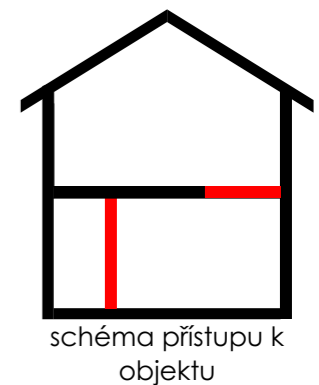
- 1.01 hlavní vstup
- 1.02 expozice
- 1.03 expozice
- 1.04 salonek
- 1.05 předsiň
- 1.06 kaple
- 1.07 zázemí kaple
- 1.08 denní místnost
- 1.09 toalety invalidé
- 1.10 konferenční sál
- 1.11 výtah knihovna
- 1.12 sklad
- 1.13 toalety sál
- 1.14 komunikační prostor
- 1.15 sál
- 1.16 recepce objektu

PATRO

- 2.01 kancelář starostky
- 2.02 kancelář
- 2.03 empora
- 2.04 kaple

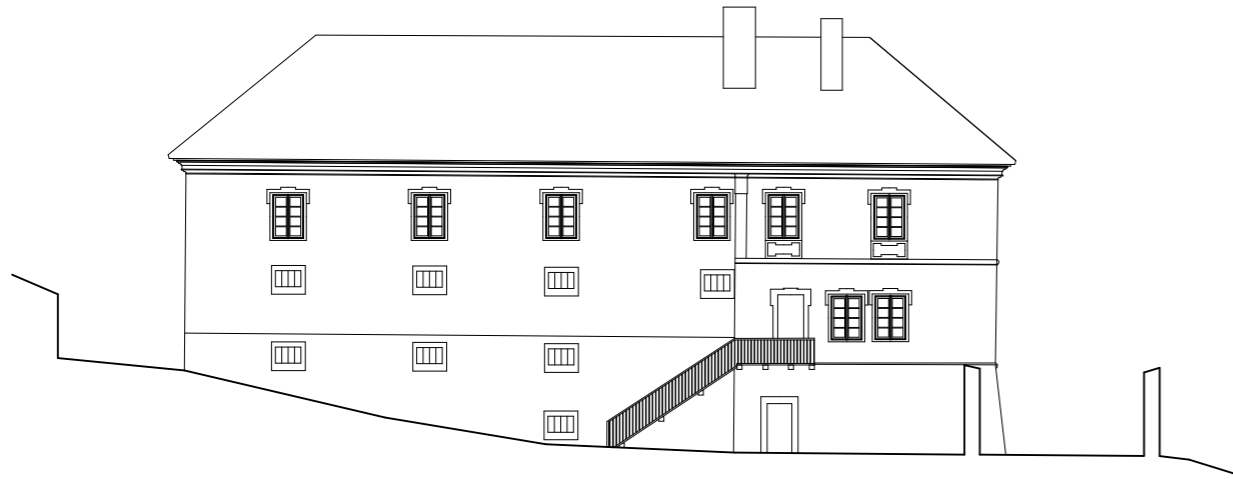
- 2.05 toalety knihovna
- 2.06 knihovna
- 2.07 zázemí pro zaměstnance
- 2.08 sklad knihovny
- 2.09 sklad o. ú.
- 2.10 schodiště na půdu
- 2.11 technická místnost
- 2.12 zasedací místnost
- 2.13 hala o. ú.
- 2.14 zázemí pro zaměstnance
- 2.15 toalety pro veřejnost
- 2.16 archiv
- 2.17 denní místnost
- 2.18 kancelář sekretářky
- 2.19 chodba

- stávající konstrukce
- nové konstrukce
- bourané konstrukce

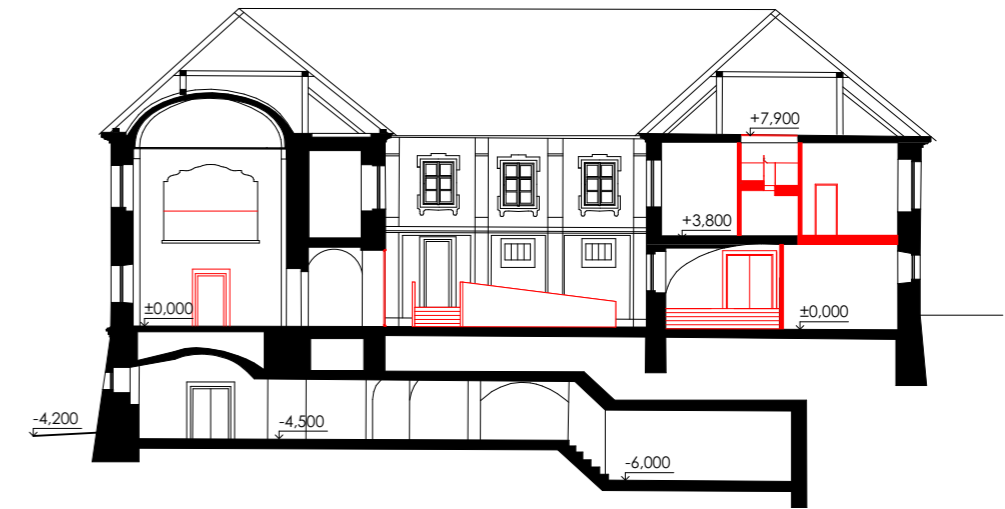

ZÁMEK

POHLED ZÁPADNÍ 1:300

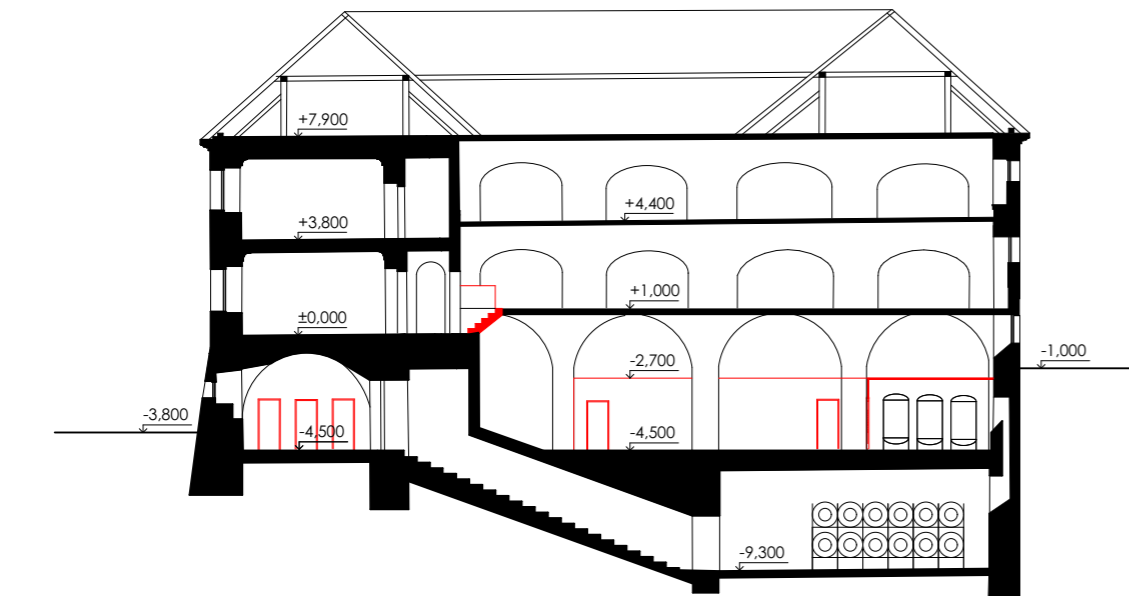
ŘEZ E-E` 1:300

POHLED DO DVORA 1:300

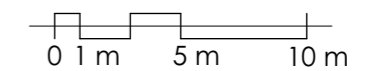
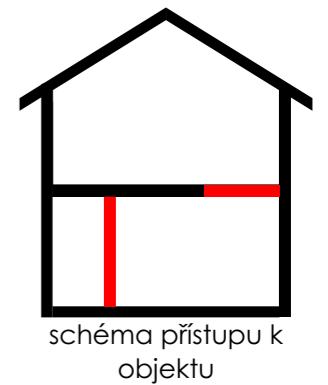

POHLED SEVERNÍ 1:300

ŘEZ E-E` 1:300

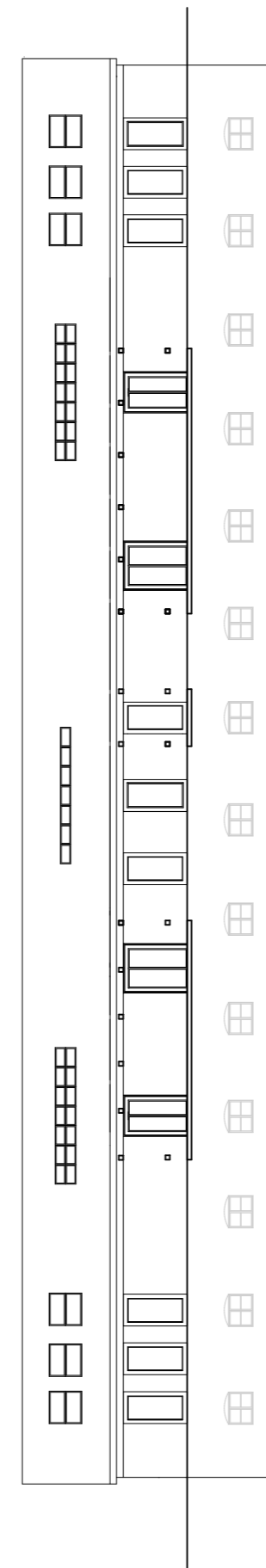
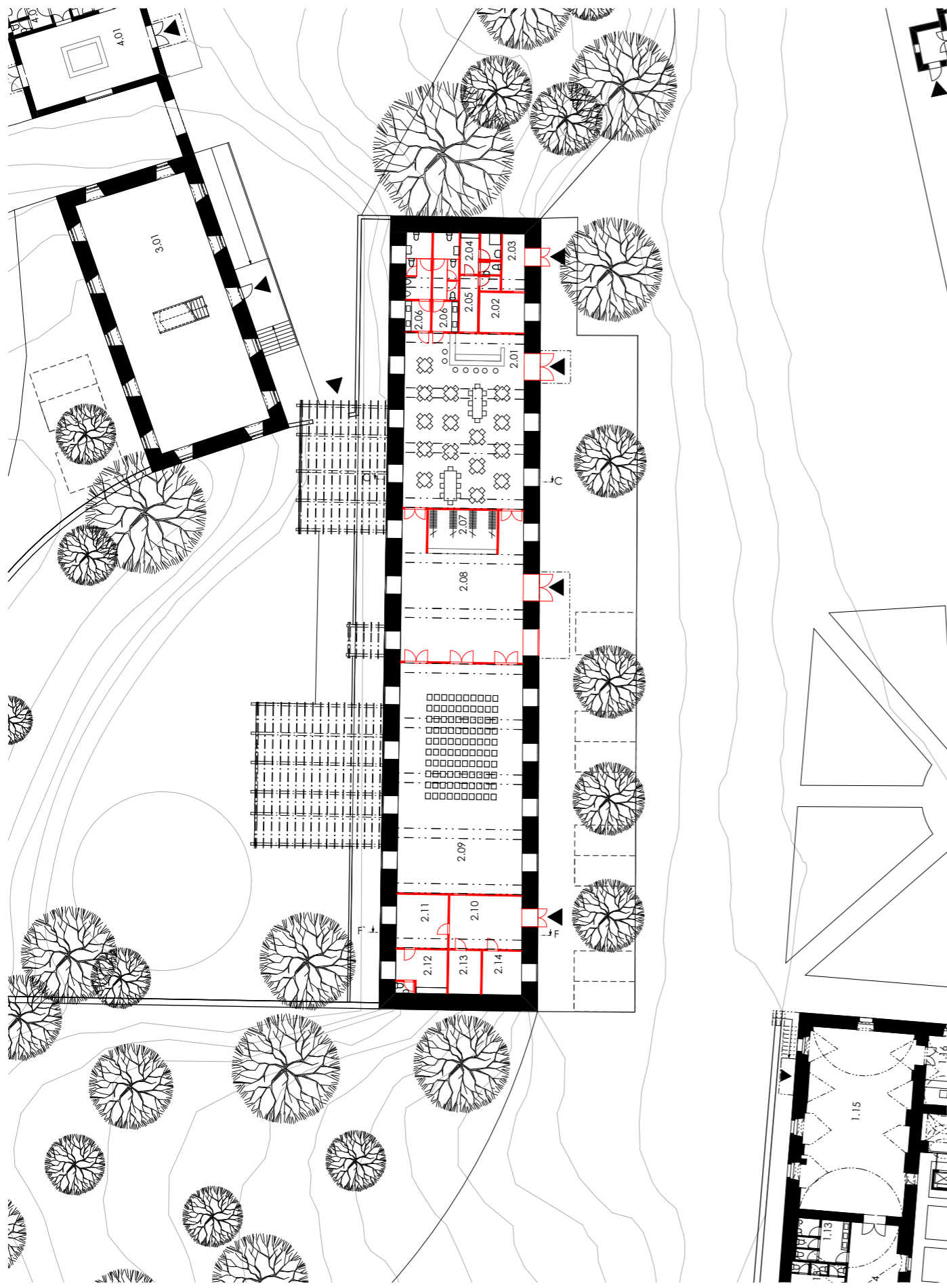
stávající konstrukce ■
nové konstrukce ■

CHLÉV 1:300

SEVERNÍ POHLED 1:300

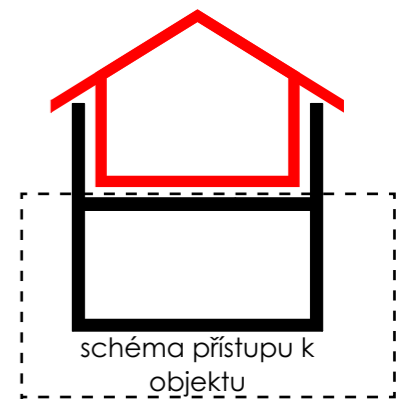
LEGENDA

CHLÉV - SÁL

- 2.01 kavárna
- 2.02 přípravná
- 2.03 sklad
- 2.04 zázemí pro zaměstnance
- 2.05 chodba
- 2.06 toalety pro kavárnu a sál
- 2.07 šatna
- 2.08 foyer
- 2.09 sál
- 2.10 vstup pro účinkující
- 2.11 šatna pro účinkující
- 2.12 zázemí pro účinkující
- 2.13 technická místnost
- 2.14 sklad

- stávající konstrukce
- nové konstrukce

0 1 m 5 m 10 m

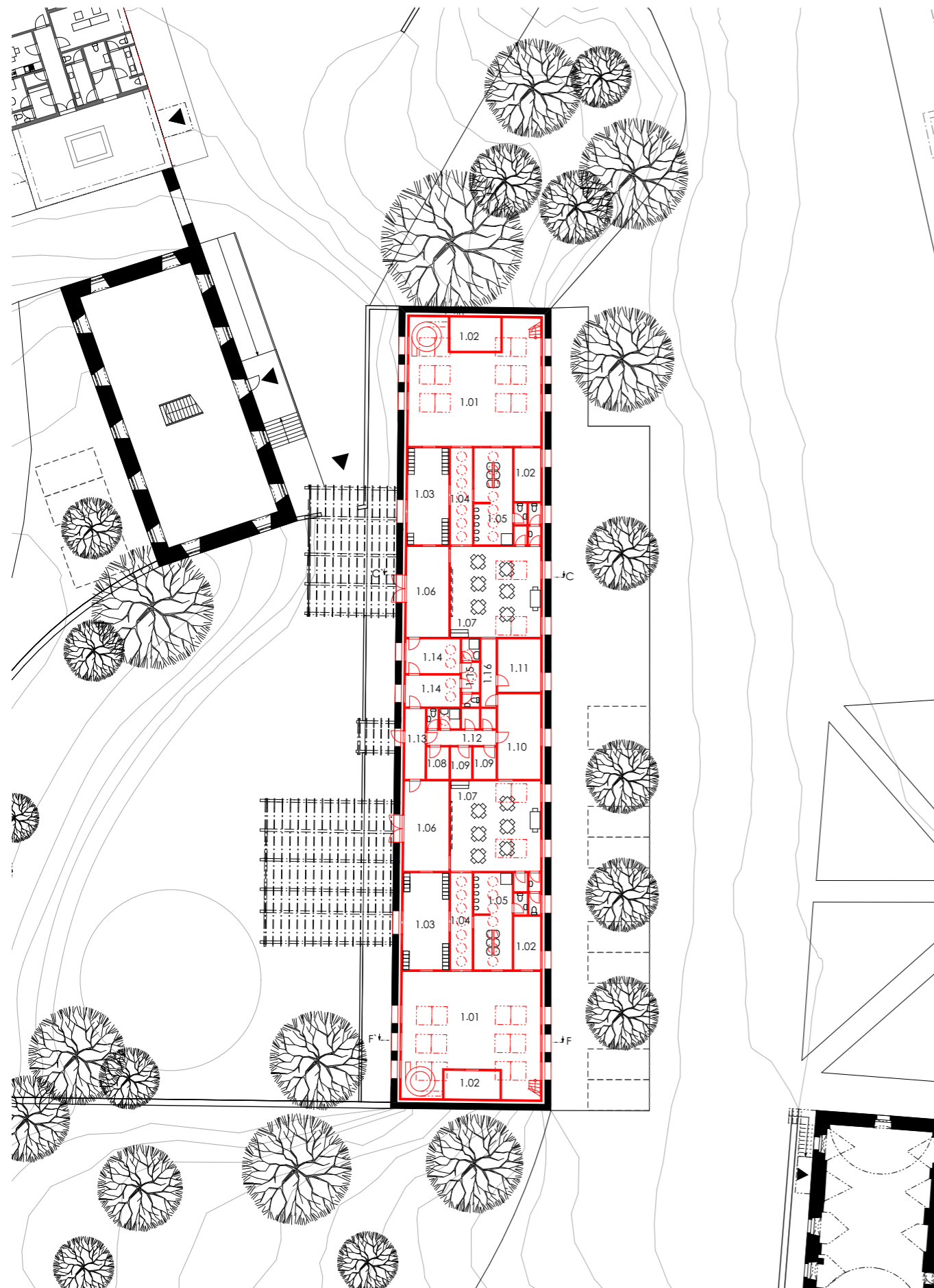
CHLÉV 1:300

ŠKOLKA

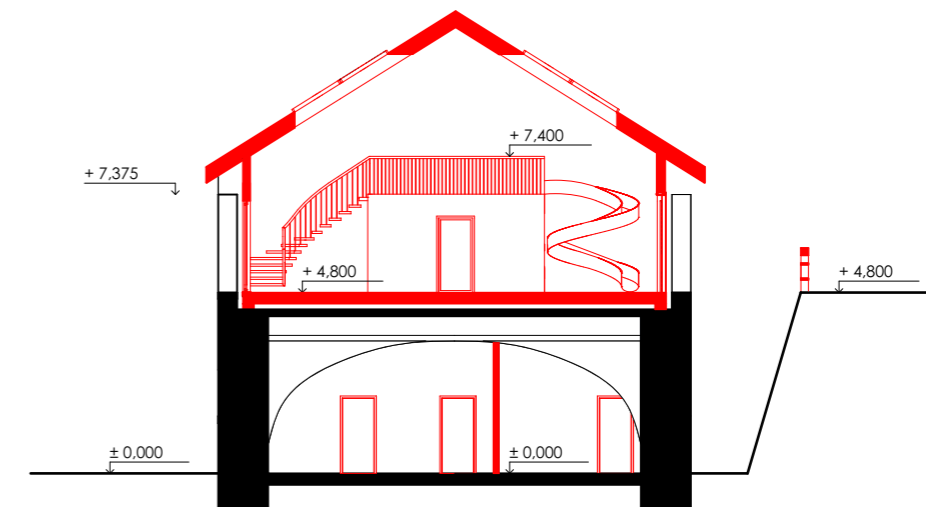
LEGENDA

- 1.01 třída
- 1.02 sklad
- 1.03 šatna
- 1.04 chodba
- 1.05 umývárna
- 1.06 hala
- 1.07 jídelna
- 1.08 šatna pro zaměstnance kuchyně

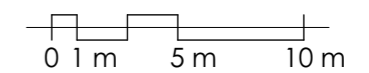
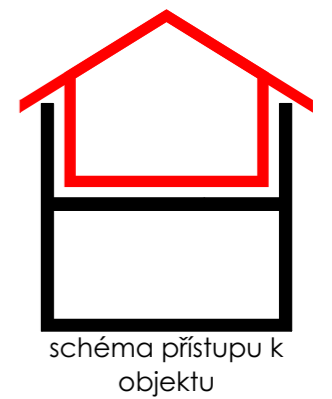
- 1.09 sklad
- 1.10 kuchyň
- 1.11 denní místnost pro zaměstnance kuchyně
- 1.12 chodba
- 1.13 chodba
- 1.14 kabinet
- 1.15 zázemí pro vyučující
- 1.16 chodba pro rozvoz obědů

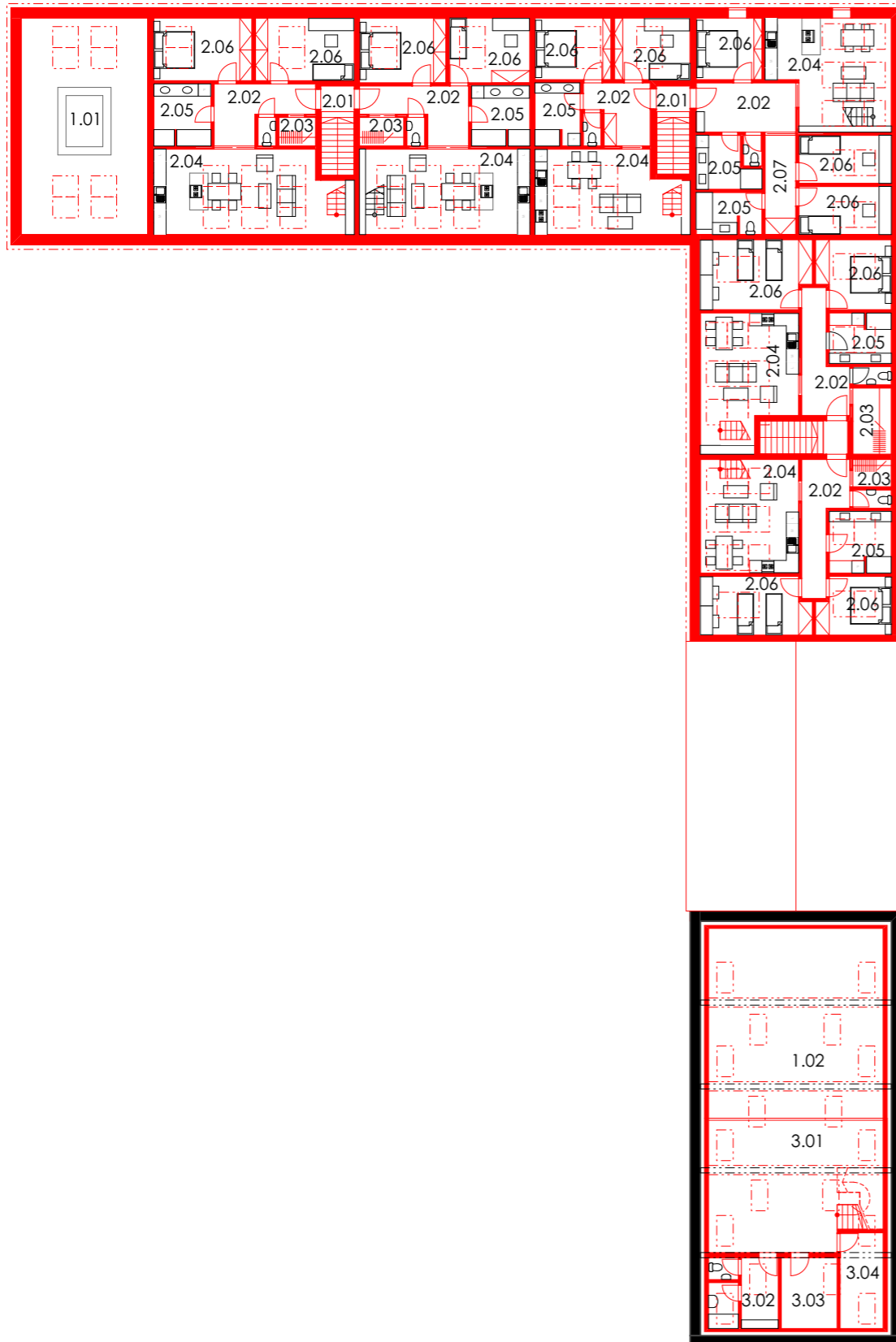
ŘEZ F-F` 1:200

- stávající konstrukce
- nové konstrukce

NOVOSTAVBA PATRO 1:300

LEGENDA

BYTY

- 1.01 informační centrum
- 2.01 vstupy do bytů
- 2.02 hala
- 2.03 šatna
- 2.04 obývací pokoj s kk
- 2.05 koupelna
- 2.06 pokoje
- 2.07 chodba

- stávající konstrukce
- nové konstrukce

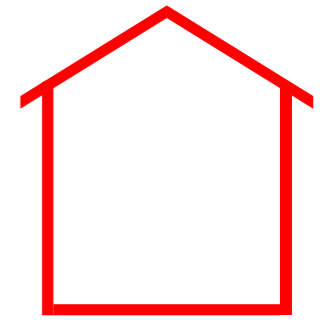

schéma přístupu k objektu

STODOLA PATRO 1:300

LEGENDA

POH. ČÁST KOM. CENTRA

- 1.02 taneční sál
- 3.01 odpočinkový prostor
- 3.02 zázemí pro zaměstnance
- 3.03 technická místnost
- 3.04 sklad

- stávající konstrukce
- nové konstrukce

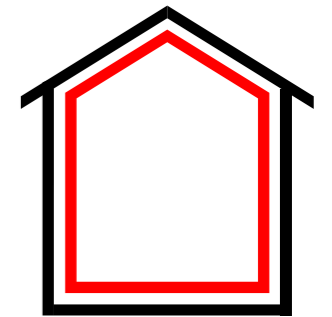
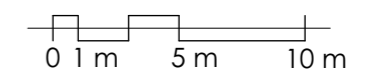
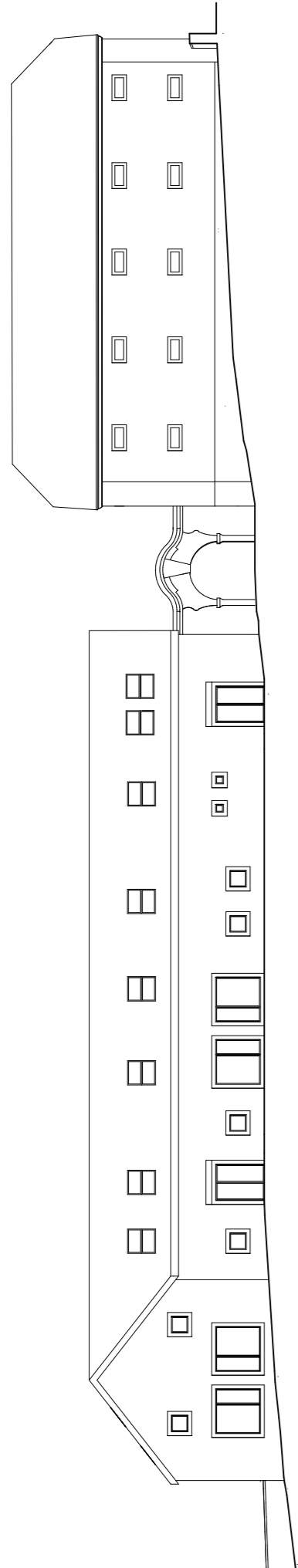

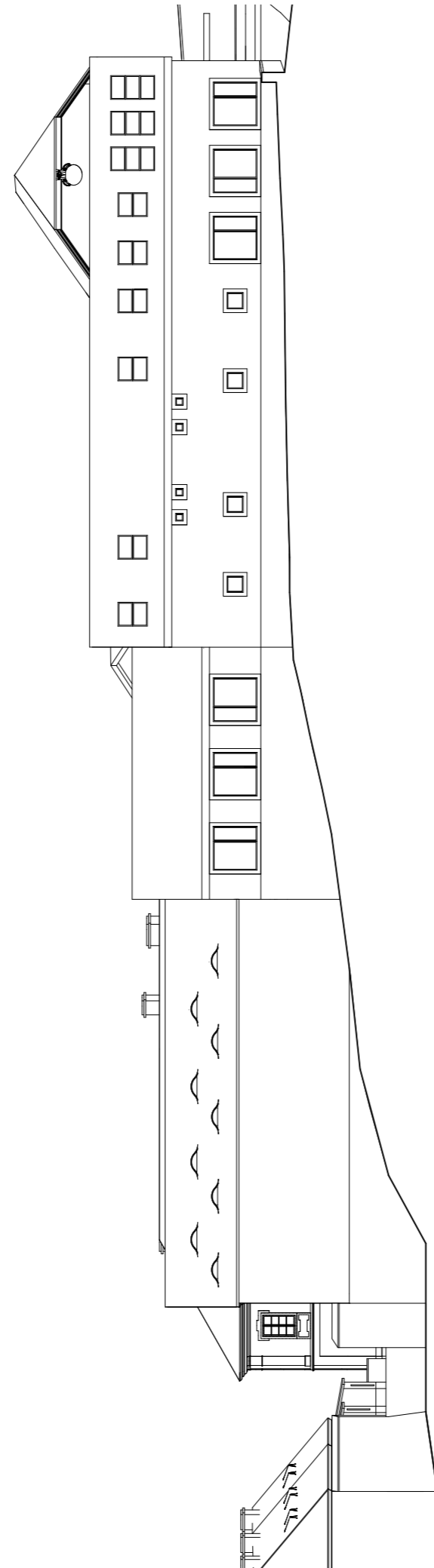
schéma přístupu k objektu

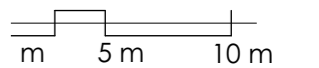
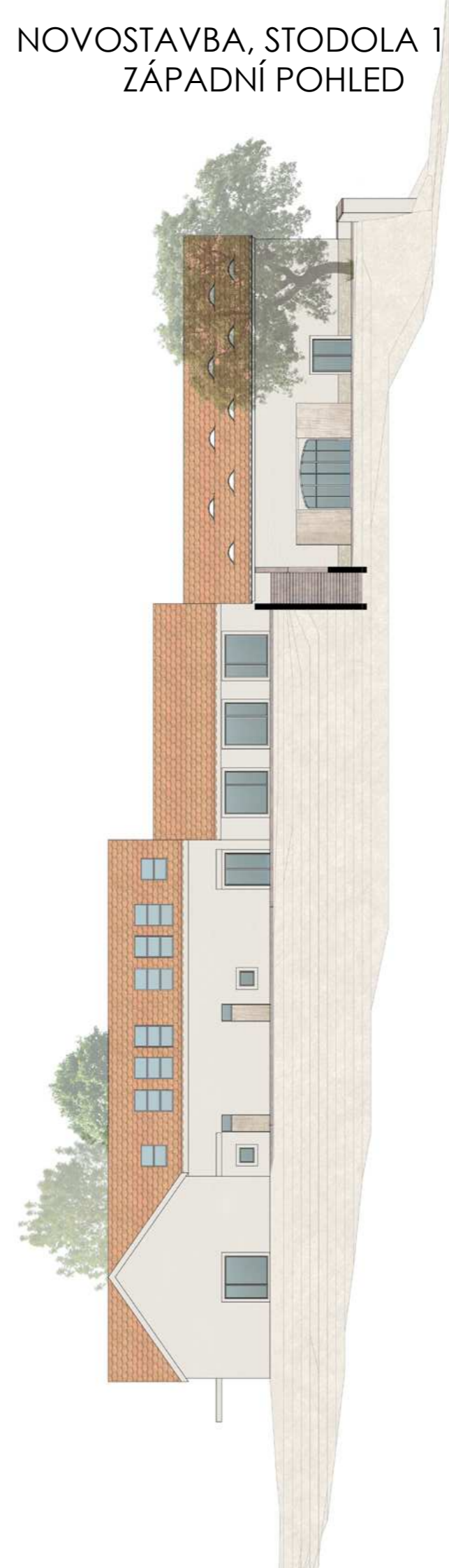
NOVOSTAVBA, ŠPÝCHAR 1:300
SEVERNÍ POHLED

NOVOSTAVBA, STODOLA 1:300
VÝCHODNÍ POHLED

NOVOSTAVBA, STODOLA 1:300
ZÁPADNÍ POHLED

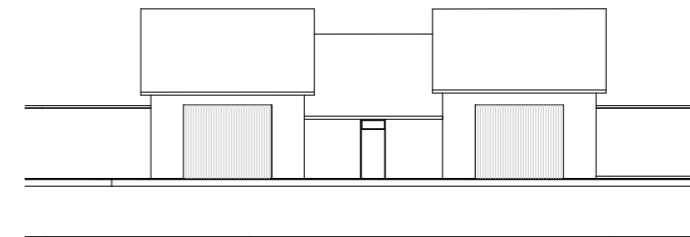

ZÁZEMÍ ZAHRADY 1:300

LEGENDA

- 1.01 garáž
- 1.02 kolna, sklad

JIŽNÍ POHLED 1:300

- stávající konstrukce
- nové konstrukce

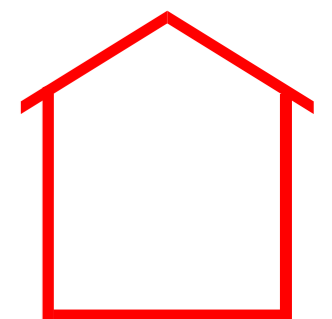
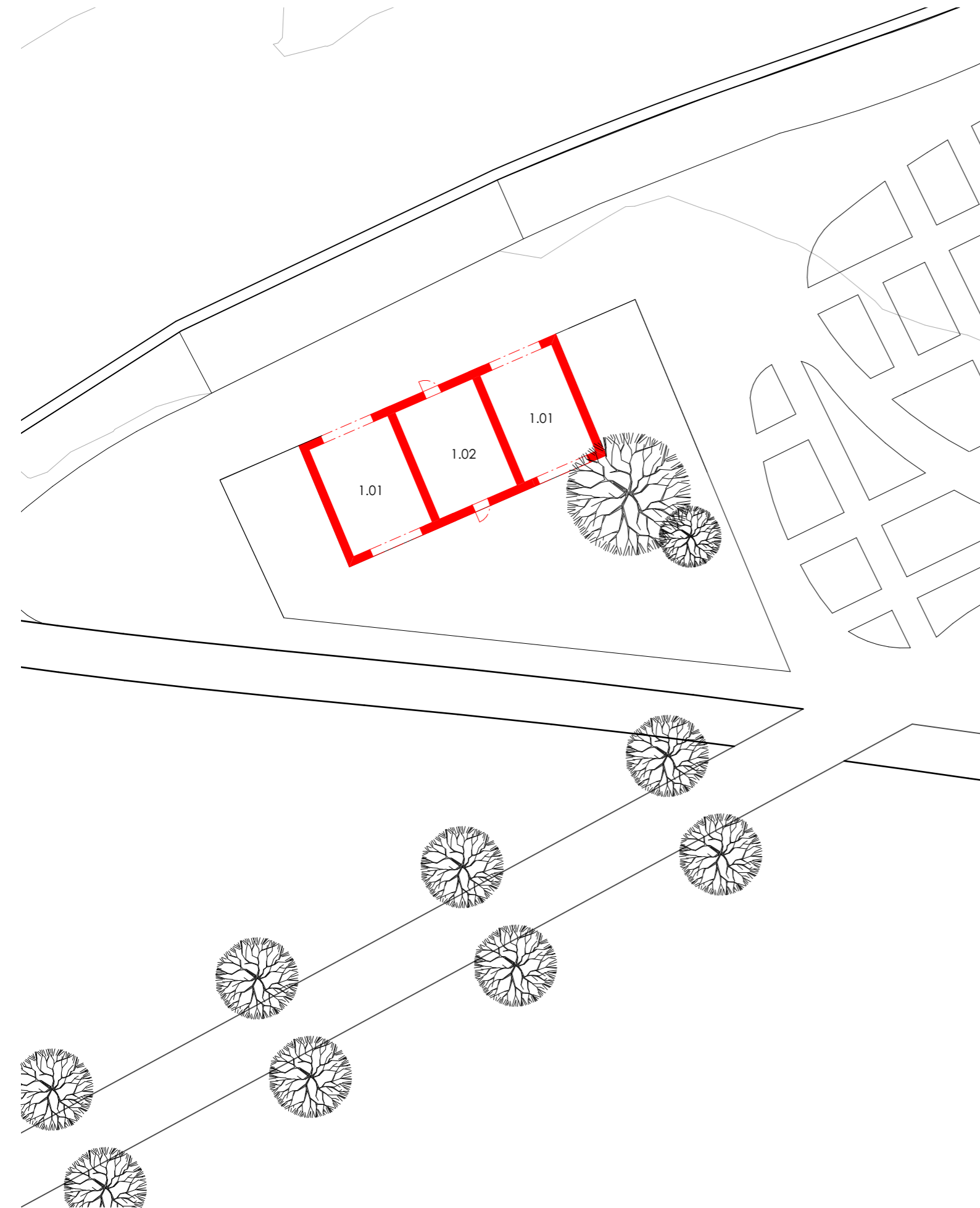
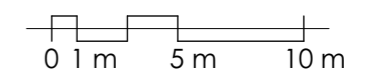
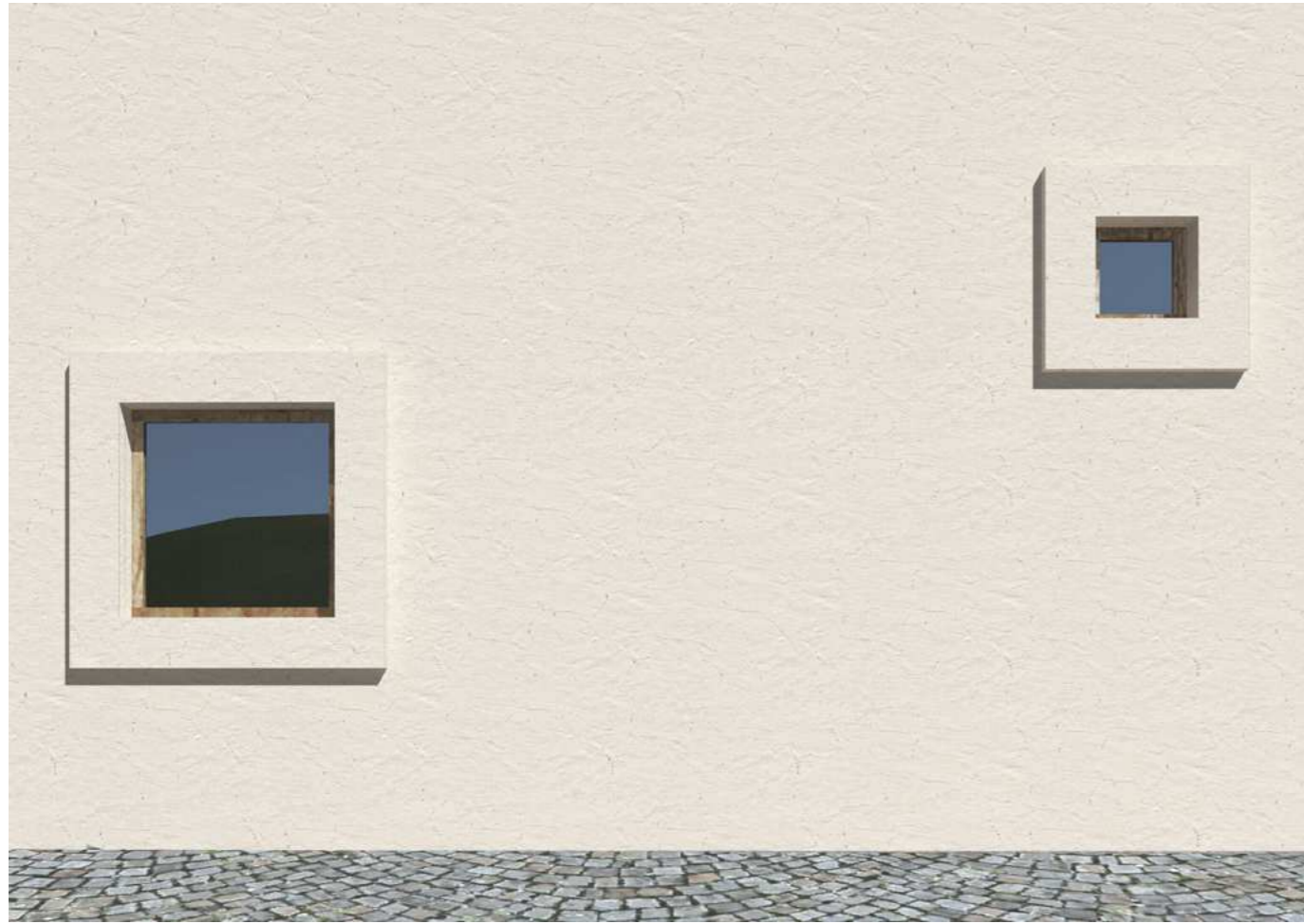

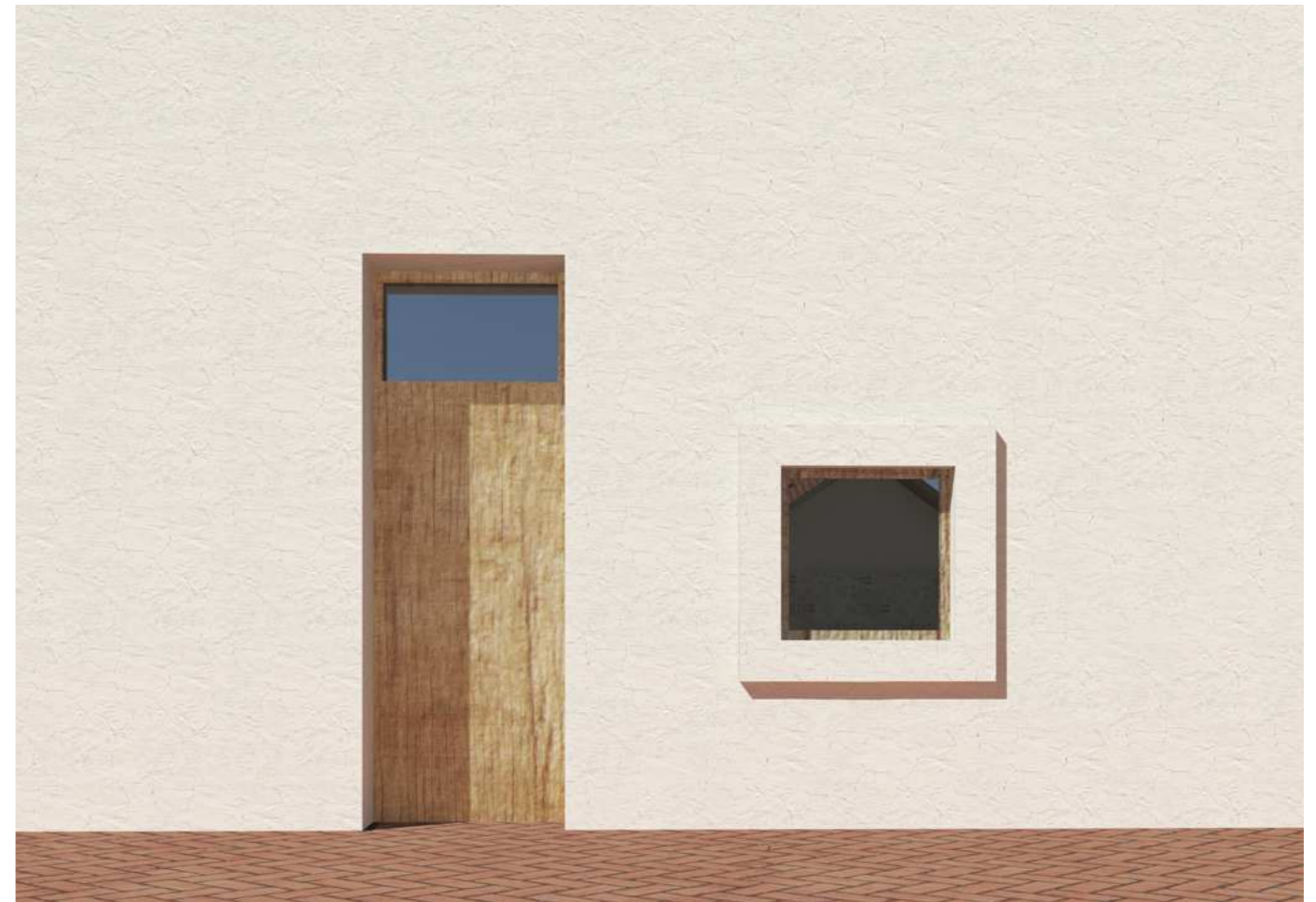
schéma přístupu k objektu

DETAILY FASÁDY NOVOSTAVBY

DETAILY FASÁDY NOVOSTAVBY

LITERATURA:

ANDERLE, Jan, SHP zámek ve Statenicích, 2003

JESENSKÝ, Vít, OPD hospodářský dvůr u zámku Statenice, 2006

PERLÍN, R., KUČEROVÁ, S., KUČERA, Z. (2010): Typologie venkovského prostoru Česka. Geografie, 115, č. 2, s. 161–187.

POSPĚCH, P a kol. Vynalézání venkova v ČR po roce 1989. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014. 175 s., viii s. obr. příl. Sociologická řada; sv. č. 14. ISBN 978-80-7325-353-0. Dostupné také z: http://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/vynalezani_venkova_v_cr_po_roce_1989.pdf.

MAPOVÉ PODKLADY

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘIČSKÝ A KATASTRÁLNÍ. [online]. 2012 [cit. 2016]. Dostupné z: <http://archivnimapy.cuzk.cz/>

SEZNAM CZ A.S. [online]. [cit. 2016]. Dostupné z: <https://www.mapy.cz>

GOOGLE. Mapy Google a Google Earth [online]. [cit. 2016]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps>

Historická ortofotomapa © CENIA 2010 a GEODIS BRNO, spol. s r.o. 2010
Podkladové letecké snímky poskytl VGHMÚř Dobruška, © MO ČR 2009

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji velkému týmu podporovatelů, bez kterých bych neměla šanci na úspěch.

Jmenovitě panu profesoru Václavu Girsovi a panu docentu Michaelu Ryklovi za odborné vedení a neumdlévající ochotu a Martinu Čtverákovi za neutuchající vstřícnost a trpělivost.